

GLAS RADNIKA

e-magazin Regionalnog sindikalnog saveta SOLIDARNOST
- Broj 6 - decembar 2023.

WWW.GLASRADNIKA.COM

**ZAPOŠLJAVANJE
STRANIH RADNIKA**

**POSLODAVCI TRAŽE
VEĆE KVOTE**

RADNICI BEZ ZAŠTITE

**CRNA GORA ZAVISI OD
STRANIH SEZONACA**

**NEKONTROLIRANI UVOZ RADNIKA
ŠTETI TRŽIŠTU RADA HRVATSKE**

**ZA MNOGE STRANE RADNIKE
SLOVENIJA JE SAMO
TRANZITNA ZEMLJA**

**DA LI SU RADNA PRAVA
ISTA ZA SVE?**

**REGIONALNI SINDIKALNI
E-MAGAZIN**

Izdavač:

**Regionalni sindikalni savet
„Solidarnost“**

e-mail:

glasradnika@onthewaytoeu.net

web:

www.glasradnika.com**ČLANICE “SOLIDARNOSTI”**

Savez samostalnih sindikata

Bosne i Hercegovine

Savez sindikata

Republike Srpske

Savez samostalnih

sindikata Hrvatske

Savez sindikata

Crne Gore

Unija slobodnih sindikata

Crne Gore

Savez sindikata

Makedonije

Konfederacija slobodnih

sindikata Makedonije

Savez samostalnih

sindikata Srbije

Ujedinjeni granski sindikati

NEZAVISNOST

Savez slobodnih

sindikata Slovenije

Urednički odbor:

Emilija Grujić

Svetozar Raković

Radomir Kračković

Darko Šeperić

Tehnički urednik:

Srđan Ilić

Saradnici:Stručne službe sindikalnih
centrala “Solidarnosti”**REGIONALNI SAVET SINDIKATA
SOLIDARNOST**onthewaytoeu.net
naputukaeu.net

SUPPORTED BY THE EUROPEAN COMMISSION

Stavovi izraženi u ovom magazinu
ne moraju nužno odražavati stavove
Evropske komisije. Evropska komisija ne
može garantovati za tačnost podataka
sadržanih u ovom magazinu.**UVODNIK****ZAPOŠLJAVANJE
STRANIH RADNIKA**

Zemlje regiona se suočavaju sa sve većim prilivom tj. uvozom stranih radnika usled višegodišnjeg trenda iseljavanja i starenja domaće radne snage. Zapošljavanje radnika migranata predstavlja sve veću potrebu popunjavanja deficitarnih delatnosti odn. zanimanja za zemlje regiona čija su tržišta rada osiromašena prevashodno odlivom domaćeg radništva i emigracijama, ali i nedovoljnim otvaranjem novih dugoročnih radnih mesta. Zemlje koje se nalaze na putu ka EU izgubile su epitet zemalja Trećeg sveta i strani radnici iz nerazvijenih ili manje razvijenih zemalja dolaze u region zbog posla i većih zarada, dok radnici iz regiona odlaze na Zapad u razvijene zemlje zbog takođe većih zarada ali i boljih uslova na radu, višeg životnog standarda i generalno sigurnijih/uređenijih sistema života i rada. Velikoj većini stranih radnika zemlje regiona služe kao usputna stanice ka stabilnijim i snažnijim ekonomijama i tržištima zemalja EU.

6. broj Glasa Radnika je posvećen upravo ovoj sve aktuelnijoj temi zapošljavanja stranih radnika i daje komparativni prikaz postojećih i budućih trendova na tržištu rada, razmatra razloge dolaska stranih radnika iz nerazvijenih zemalja, navodi grane/delatnosti i sezone poslove u kojima strani radnici najčešće bivaju angažovani uz određene kvalifikacije uzimajući pod lupu diskutabilne uslove na radu. Ovaj rastući trend zapošljavanja stranaca nosi sa sobom neminovnu izmenu zakonodavstva. Stručnjaci sindikalnih organizacija mreže Solidarnosti se osvrću i na implikacije koje inovirani zakoni o zapošljavanju stranaca imaju na strane i domaće radnike, na tržište rada, kao i zastupnike interesa i prava radnika dakle sindikate. Dat je i osvrt na način kako su sindikati uključeni u izradu zakonodavnih rešenja u oblasti radnih migracija kroz tematizaciju iskustava zemalja regiona članica EU koja se odnose na migracione politike i sferu rada.

Sindikalni eksperti otvaraju mnogobrojna pitanja vezana za prednosti uređenja ove politike i daju uvid u to kako se sindikati nose sa novim izazovima vezanim za organizovanje radnika migranata. Kako zapošljavanje stranih radnika utiče na cenu rada i da li svedočimo obaranju cene rada na duge staze? Postoje li kvote u zapošljavanju stranaca u cilju zaštite domaćeg tržišta rada i da li i u kojim situacijama dolazi do primene ograničavanja zapošljavanja stranaca? Može li inicijativa Otvoreni Balkan dovesti do liberalizacije migracija radne snage i da li je izgledno izjednačavanje prava sa domaćom radnom snagom? Sindikati regiona i ujedno sindikalne platforme Solidarnosti duboko svesni potrebe osiguranja jednakih prava za sve radnike, dakle domaće i strane, nastoje da kroz informisanje potpomognu kolektivno organizovanje, kolektivno pregovaranje i u konačnici integrisanje svih radnika u sindikalni pokret jer ta univerzalna osnovna ljudska i radnička prava pripadaju svima.

SADRŽAJ

	SAVEZ SAMOSTALNIH SINDIKATA BIH	POSLODAVCI TRAŽE VEĆE KVOTE, A NI POSTOJEĆE NE ISPUNJAVAJU ODRŽANA 15. SKUPŠTINA SAVEZA SAMOSTALNIH SINDIKATA BIH	4 6
	SAVEZ SINDIKATA REPUBLIKE SRPSKE	CTRANI RADNICI POSTAJU NAŠA REALNOST NASTAVNICI U RS NEZADOVOLJNI PLATAMA ALI VOLE SVOJ POSAO	7 9
	SAVEZ SINDIKATA CRNE GORE	CRNA GORA ZAVISNA OD STRANIH SEZONACA ŠTRAJKOM DO VEĆIH PLATA U POŠTI CRNE GORE	10 12
	SAVEZ SAMOSTALNIH SINDIKATA HRVATSKE	NEKONTROLIRANI UVOZ RADNIKA ŠTETI HRVATSKOM TRŽIŠTU RADA POTPISAN GRANSKI KOLEKTIVNI UGOVOR ZA DRVNU I PAPIRNU INDUSTRIJU	14 17
	Zveza svobodnih sindikatov Slovenije	ZA MNOGE STRANE RADNIKE SLOVENIJA JE SAMO TRANZITNA ZEMLJA NOVI PRAVILNIK O RUČNOM PODIZANJU TERETA ZA MANJE MIŠIĆNO-SKELETNIH OBOLJENJA	18 21
	SAVEZ SAMOSTALNIH SINDIKATA SRBIJE	REPREZENTATIVNI SINDIIKATI: RADNA PRAVA I STRANIM RADNICIMA SSS SRBIJE FORMIRAO GRANSKI SINDIKAT ZA ODBRANU I BEZBEDNOST	26 29
	UJEDINJENI GRANSKI SINDIKATI NEZAVISNOST	SOCIJALNIM DIJALOGOM DO PRAVEDNE ENERGETSKE TRANZICIJE	30
	KONFEDERACIJA SLOBODNIH SINDIKATA MAKEDONIJE	SEVERNA MAKEDONIJA NA VRHUNCU UVOZA STRANIH RADNIKA KSS POMAŽE MAKEDONSKIM RADNICIMA U HRVATSKOJ	31 33
	SAVEZ SINDIKATA MAKEDONIJE	ŠTRAJK PRAVOSUĐA SE NASTAVLJA, VLADA IGNORIŠE ZAHTEVE	34

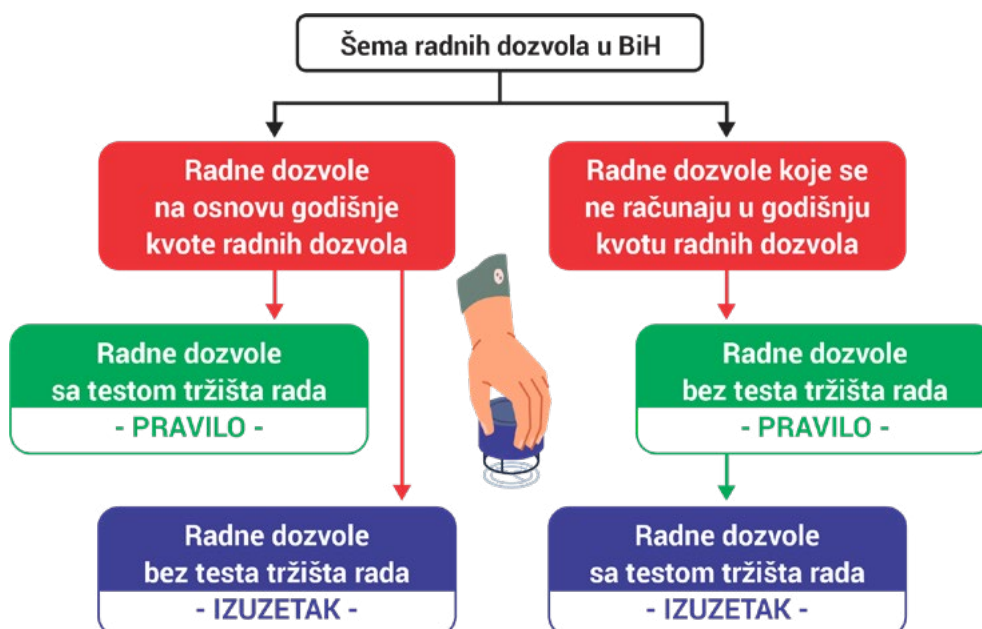
POSLODAVCI TRAŽE VEĆE KVOTE, A NI POSTOJEĆE NE ISPUNJAVAJU

SAVEZ
SAMOSTALNIH
SINDIKATA
BiH

Strani radnici u BiH poželjni poslodavcima iako je nezaposlenost još ogromna

Zapošljavanje stranih radnika u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) regulisano je zakonima o strancima i zapošljavanju stranaca i općim propisima o radu. Strani državljani koji traže zaposlenje u Bosni i Hercegovini moraju imati radnu dozvolu koju izdaje nadležna služba za zapošljavanje, prema sjedištu poslodavca. Naime, poslodavac je taj koji u ime stranog radnika podnosi zahtjev za izdavanje radne dozvole (šema dozvola za rad se zasniva na sistemu potražnje). Dozvola važi godinu dana i može se produžiti.

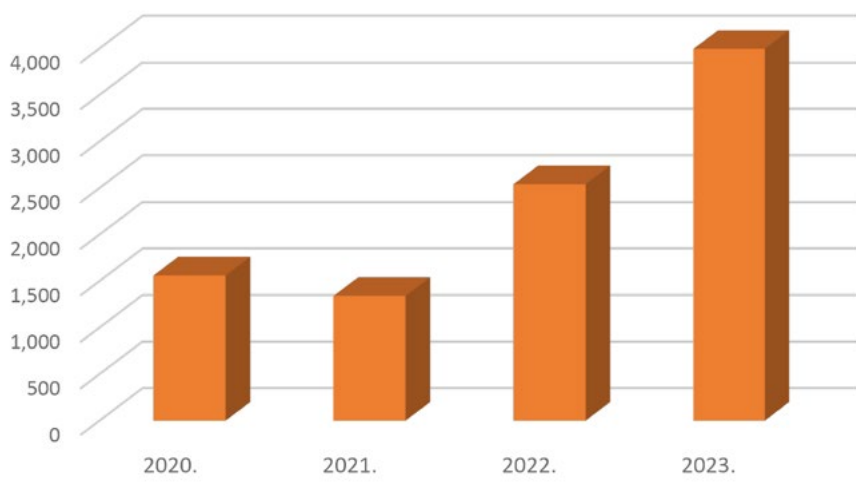
Postoje, takođe, određene kategorije stranaca koji u Bosni i Hercegovini mogu raditi bez radne dozvole. Među njima su stranci sa pravom rada u BiH (imaju odobren stalni boravak u BiH, privremeni boravak po osnovu braka ili vanbračne zajednice...), stranci sa posebnim statusom (članovi diplomatskih misija, oni koji na osnovu međunarodnog ugovora imaju privilegije ili imunitet...) i drugi stranci na koje se odredbe o zapošljavanju i radu stranaca ne primjenjuju u potpunosti.

Poslodavci traže veće kvote

U posljednje vrijeme poslodavci vrše konstantan pritisak na nadležne organe da povećaju kvotu radnih dozvola za strance. To prave zbog nedostatka domaće radne snage iako je stopa nezaposlenosti i dalje veća od 40%. Činjenica je da određeni sektori doista bilježe nedostatak radnika, ali za to odgovornost leži prvenstveno na poslodavcima. Naime, radnici su prinuđeni da idu iz zemlje u potrazi za normalnim primanjima i uslovima rada. Nažalost, domaći poslodavci žele da radnici imaju što manja primanja i najčešće im nisu spremni ponuditi platu koja će njima i njihovim porodicama omogućiti normalan i dostojanstven život.

Kvota za strane radnike BiH

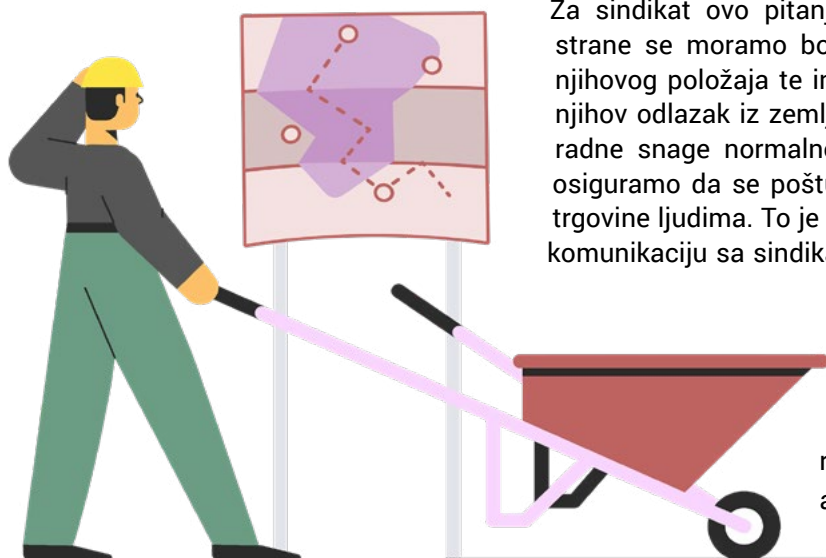

KVOTE SE NIKAD NE ISPUNE

Simptomatično je da do sada nijedne godine nije potpuno ispunjena kvota radnih dozvola za strance iako poslodavci insistiraju da su im oni neophodni. Primjera radi, u 2022. godini u BiH je zaposleno 1.645 stranih radnika koji se računaju u kvotu iako je ona bila 2.540. I prethodnih godina je zapošljavano manje od broja osoba koji je kvota predviđela pa baš i nije jasna odluka Vijeća ministara BiH da za ovu godinu dodatno poveća kvotu na 3.995 dozvola (od toga 2.435 za FBiH).

Migranti rade na crno

Problem s kojim se suočava FBiH su stranci koji rade bez radnih dozvola. Naime, zbog nedovoljnog broja inspektora nemoguće je otkriti sve neprijavljene radnike. Javna je tajna da veliki broj studenata i građana susjednih zemalja koji u BiH mogu ući bez vize (samo uz ličnu kartu) rade, posebno u uslužnom sektoru, bez potpisanih ugovora. Zbog toga se sindikat već godinama zalaže za jačanje inspekcija i vraćanje ovlaštenja koja su im prethodnih godina postepeno umanjivana. Takođe, s obzirom da je BiH na tzv. "balkanskoj ruti" i da je u suštini poslala migrantski kamp u kojem se zadržava najveći broj migranata koji se kreću ka Zapadnoj Evropi, posljednjih godina je dodatno otežana kontrola njihovog kretanja. Najveći broj njih nije izrazio želju za zapošljavanjem u BiH, ali smo svjesni da određen broj njih radi bez radne dozvole ili bilo kakvog ugovora o radu.

Za sindikat ovo pitanje svakako predstavlja veliki izazov. S jedne strane se moramo boriti za zaštitu domaćih radnika i poboljšanje njihovog položaja te insistirati na usvajanju mjera koje će zaustaviti njihov odlazak iz zemlje a s druge strane, svjesni smo da je kretanje radne snage normalno i da BiH nije izuzetak. Naša zadaća je da osiguramo da se poštuju i sva radna prava stranaca i da nisu žrtve trgovine ljudima. To je gotovo nemoguće jer najčešće nemaju nikakvu komunikaciju sa sindikatom ili rade u firmama u kojima je zabranjeno sindikalno organizovanje. Zbog toga je SSS BiH kontaktirao određene međunarodne organizacije kako bismo pripremili informativni materijal na nekoliko stranih jezika a koji bi bio dostupan svim stranim radnicima, kako bi znali koja su njihova prava ako se zaposle u BiH.

Stručna služba SSS BiH

ODRŽANA 15. SKUPŠTINA SAVEZA SAMOSTALNIH SINDIKATA BIH

SAVEZ
SAMOSTALNIH
SINDIKATA
BiH

Usvajanje Zakona o minimalnoj plati u iznosu od 1.000 konvertibilnih maraka (500 EUR), izmjene Zakona o radu i poboljšanje ekonomsko-socijalnog položaja radnika u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) ostaju ključni ciljevi Saveza samostalnih sindikata BiH, poručeno je sa 15. Skupštine te sindikalne centrale, koja je održana u Gradskoj vijećnici u Sarajevu. Delegati Skupštine jednoglasno su izabrali rukovodstvo u naredne četiri godine a za novog-starog predsjednika SSS BiH izabran je Selvedin Šatorović.

Sa Skupštine SSS BiH

Predsjednik Skupštine SSS BiH biće Fikret Alić iz Sindikata BH Telekom a potpredsjednici u mandatnom periodu 2023-2027. Miralem Topalović iz Sindikata metalaca FBiH i Fuad Tekešić iz Sindikata radnika komunalne privrede.

Skupštini su, pored delegata i gostiju iz Bosne i Hercegovine, prisustvovala i kolege iz Hrvatske, Srbije, Crne Gore, Turske i Sjeverne Makedonije. Uručene su zahvalnice dugogodišnjim sindikalnim aktivistima i predstavnicima međunarodnih organizacija s kojima SSS BiH decenijama gaji uspješnu saradnju a prije održavanja same Skupštine, organizovana je međunarodna panel diskusija.

Savez samostalnih sindikata BiH

etui.

European Trade
Union Institute

Wage inequality in Europe

The institutional and economic factors
supporting workers

STRANI RADNICI POSTAJU NAŠA REALNOST

Niske plate i bahati odnos poslodavaca tjeraju radnike iz Republike Srpske

SAVEZ
SINDIKATA
REPUBLIKE
SRPSKE

Izrazito niske plate u privatnom sektoru, loš i bahat odnos poslodavaca prema radnicima, te otvorene granice ka zemljama Zapadne Evrope, doveli su do velikog odliva kvalifikovane radne snage iz Republike Srpske (RS) u potrazi za većim platama i boljim uslovima rada.

Iz tih razloga, tržištu rada u RS posljednjih godina potrebna je strana radna snaga koja dolazi uglavnom iz siromašnih zemalja Dalekog Istoka. Najviše radnih dozvola strancima je izdato u oblasti građevinarstva, poljoprivrede, prerađivačke industrije, trgovine na veliko i malo, te uslužnih djelatnosti.

Primjetan je i trend angažovanja stranaca na sezonskim poslovima, posebno u poljoprivredi. Mnogi od njih rade na crno. Po zvaničnim podacima Zavoda za zapošljavanje RS, ove godine je značajno povećan broj stranih radnika pa je za prvih šest mjeseci 2023. izdato 1236 radnih dozvola za strance, što je duplo više nego u istom periodu prošle godine, kada je taj broj bio 593.

Jednostavnija procedura zapošljavanja stranaca

Od 2022. godine pojednostavljene su procedure za zapošljavanje stranih radnika i pribavljanje dokumenata potrebnih za radnu dozvolu. Skraćeno je i vrijeme njenog izdavanja. Ključni uslov je da na birou rada u sjedištu poslodavca nema nezaposlenih lica koja ispunjavaju uslove za zapošljavanje na radnom mjestu za koje se izdaje dozvola. Međutim, često se dešava da NK ili KV radnik iz inostranstva ima fiktivni sertifikat za obavljanje određenog posla, što nema domaći radnik na birou. Tada poslodavac ima mogućnost da dovede stranca, iako se takav profil radnika već nalazi na evidenciji nezaposlenih, s tim da domaći radnici više ne žele da rade teške poslove za male plate.

Godišnju kvotu radnih dozvola za zapošljavanje stranih državljana utvrđuje Zavod za zapošljavanje RS, uz saglasnost Vlade. Kvota radnih dozvola potom se šalje Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine (BiH), kako bi Savjet ministara donio konačnu odluku o kvoti radnih dozvola u BiH. Ovi uslovi još uvijek donekle štite domaće radnike.

Poslodavci traže ukidanje kvota za strane radnike

Republika Srpska je dugo godina imala istu kvotu radnih dozvola za zapošljavanje stranaca. S obzirom na probleme poslodavaca da nađu odgovarajuće radnike na domaćem tržištu. 2022. godine povećana je kvota za novo zapošljavanje stranaca, a na to je uticao i rast stranih ulaganja.

Tako godišnja kvota u RS ove, kao i prošle godine, iznosi 1.400, od čega je 1.000 novih i 400 produženih radnih dozvola. Ista kvota biće i naredne, 2024. godine, a stav poslovne zajednice je da se kvote trebaju povećati, pa čak i ukinuti u potpunosti.

REPUBLIKA SRPSKA - PROLAZNA STANICA ZA STRANE RADNIKE

Strani radnici zaposleni kod domaćih poslodavaca imaju ista prava, obaveze i odgovornosti kao i zaposleni državljani Republike Srpske. Praksa, međutim, pokazuje nešto sasvim drugo. Strani radnici uglavnom rade za najniže plate, pristaju na lošije uslove, rade prekovremeno, krše se njihova radnička prava i ne pruža im se adekvatna zaštita na radu. Zbog jezičkih i kulturnih barijera, strani radnici nisu adekvatno obučeni za bezbjedan i zdrav rad, pa su česte teže povrede na radu i smrtni slučajevi. Poseban problem su strani radnici koji dolaze u Republiku Srpsku preko agencija za zapošljavanje u njihovim matičnim zemljama. Oni tim agencijama plaćaju visoke provizije, zbog čega su u podređenom položaju, dok u nekim slučajevima postoje klasični robovlasnički odnosi i radna eksploatacija. Upravo zbog niskih plata i loših uslova rada, Republika Srpska stranim radnicima služi samo kao prolazna stanica i jedini im je cilj da se domognu posla u zemljama zapadne Evrope.

Stranci ne mogu adekvatno zamijeniti domaće radnike

Na domaćem tržištu bi bilo dovoljno radne snage, ako bi se radnik adekvatno platio, uz poštovanje svih prava, te obezbjeđivanje potrebnih uslova za dostojanstven rad. Poslodavci se, nasuprot tome, drže floskule „ako nećeš ti, ima ko hoće da radi i za najnižu platu“. Ovakav stav poslovne zajednice tjera domaće radnike da bolje plate i uslove rada potraže u drugim zemljama, što dovodi do nedostatka radne snage i zapošljavanja stranaca. Poslodavci treba da shvate da uspjeh jedne kompanije zavisi od kvaliteta njenih radnika, a da kvalitetnog radnika, bio on stranac ili domaći, treba dobro platiti i nagraditi.

Iz tog razloga, Savez sindikata Republike Srpske (SSRS) se konstantno zalaže za zaključivanje kolektivnih ugovora, povećanje najniže plate i sektorskih plata, kako bi se smanjio odliv radne snage iz RS. Radnici više neće da preživljavaju, već žele pristojne plate i da žive od svog rada.

Stručna služba SSRS

NASTAVNICI U RS NEZADOVOLJNI PLATAMA ALI VOLE SVOJ POSAO

SAVEZ
SINDIKATA
REPUBLIKE
SRPSKE

Svaki šesti nastavnik u Republici Srpskoj (RS) ozbiljno razmišlja da napusti posao, dok je svaki peti zabrinut za svoje radno mjesto, pokazalo je istraživanje „Procjena stanja u nastavničkoj profesiji u Republici Srpskoj iz ugla učitelja i nastavnika“, koje je uradio Sindikat obrazovanja, nauke i kulture RS, u saradnji sa profesorima sa Filozofskog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci. Tek svaki deseti nastavnik zadovoljan je svojom platom. Istraživanje je, ipak, pokazalo i da prosvjetni radnici vole svoj posao ali su ukazali na manjkavosti nastavnog plana i programa, uz tvrdnje da previše opterećuje učenike. Oko 30% prosvjetnih radnika doživljava veliki stres na poslu jer ih ne poštuju učenici i pritiskaju roditelji a stres postoji i zbog prilagođavanja nastave osobama sa invaliditetom.

Prosvjetni radnici zato predlažu inoviranje nastavnog plana i programa, odnosno da se sadržaj udžbenika prilagodi 21. vijeku i više uvažava mišljenje nastavnika iz prakse. Dodaju da je neophodno poboljšati status nastavnika, povećati ulaganja u obrazovanje, te zabraniti izbor direktora i zapošljavanje nastavničkog kadra po političkoj liniji ali i smanjiti administrativne norme.

Sa konferencije povodom Svjetskog dana učitelja

Rezultati istraživanja predstavljeni su na konferenciji „Učitelj za bolju budućnost Srpske“ u Banjoj Luci 5. oktobra, povodom Svjetskog dana učitelja. Održana je i panel diskusija „Bolja budućnost za učitelja Srpske“, uz učešće predstavnika Sindikata obrazovanja, nauke i kulture RS, resornih ministarstava u Vladi RS i Republičkog pedagoškog zavoda.

 PROČITAJ NA SAJTU

Stručna služba SSRS

CRNA GORA ZAVISNA OD STRANIH SEZONACA

U Crnoj Gori radi veliki broj sezonaca iz inostranstva dok domaći radnici sve više idu u Hrvatsku i zemlje EU

SAVEZ
SINDIKATA
CRNE GORE

Zapošljavanje i rad stranaca u Crnoj Gori uređeni su Zakonom o strancima iz 2018. godine i izmjenama tog zakona, koje su donijete godinu kasnije. Glavni cilj zakona je da se zaštite domaći radnici i da se obezbijedi da Crnogorci prvi budu u prilici da dobiju poslove za koje postoje slobodna radna mjesta. Ipak, poslednjim izmjenama ovog zakona pokušano je da se pronađe balans između tokova migracije i potreba tržišta rada a olakšane su procedure kako bi se privukla strana radna snaga.

U Crnoj Gori godišnje radi oko 20 hiljada stranaca

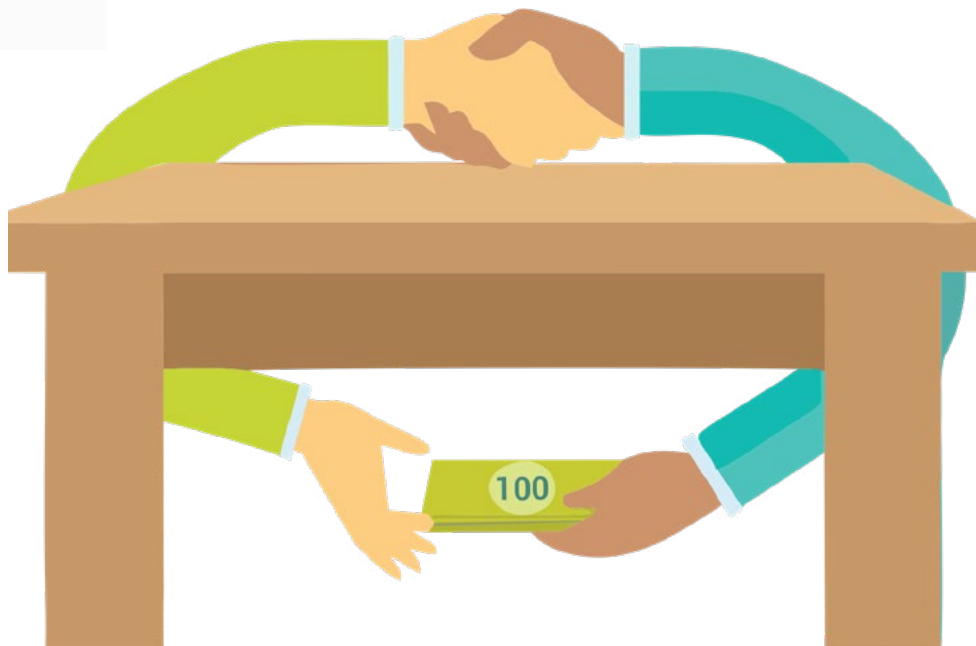
Godišnji broj dozvola za privremeni boravak i rad stranaca utvrđuje Vlada, u skladu sa migratornim tokovima i stanjem na tržištu rada u Crnoj Gori, najkasnije do 30. novembra tekuće godine, za narednu godinu. Godišnjom kvotom definišu se djelatnosti u kojima se stranci mogu zapošljavati. Broj radnih dozvola za strane radnike utvrđuje radna grupa koju čine socijalni partneri – predstavnici Vlade, sindikata i Unije poslodavaca. Crna Gora ima veoma izražen nedostatak radnika, naročito u hotelijerstvu, ugostiteljstvu, građevinarstvu, trgovini i poljoprivredi, zbog čega godišnje oko 20.000 stranaca radi u Crnoj Gori, uglavnom tokom ljetnje turističke sezone. Najtraženija zanimanja su u oblastima ugostiteljstva, turizma i građevinarstva. Najviše dozvola za privremeni boravak i rad stranaca tokom ove godine izdato je državljanima Rusije (36 % ukupnog broja), zatim Turske, čiji je udio više od 20 % a slijede državljani Srbije, Bosne i Hercegovine, Albanije, Kosova, Ukrajine i Sjeverne Makedonije. Oni uglavnom rade u Podgorici i na primorju.

SEZONCI IZ CRNE GORE IDU U HRVATSKU

Sezonski radnici iz Crne Gore a pogotovo mladi, sve češće tokom ljeta idu da rade na hrvatsko primorje, ali i u druge zemlje Evropske Unije. Razlog je veća zarada i bolji uslovi rada. Manjak se uglavnom popunjava iz regiona (Srbija, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija i Albanija), ali imamo i trend dolaska sezonaca sa dalekih destinacija (Indija, Pakistan, Šri Lanka, Nepal). Kako bi se riješio ovaj sve veći problem, Vlada je najavila izmjene zakona koje bi trebalo da dodatno motivišu domaće radnike za sezonske poslove u Crnoj Gori.

STRANCI PONEKAD RADE I NA CRNO

Primjenu Zakona o strancima kontroliraju inspektori rada. Saradnja sindikata sa tom inspekcijom može se ocijeniti kao dobra ali je problem mali broj inspektora koji ne stižu da iskontroliraju sve poslodavce a broj stranih radnika se u sezoni enormno povećava. Broj stranaca koji rade na crno varira u zavisnosti od mjeseca i dijela dana u kom se vrše inspeksijske kontrole a uz to postoji i opstrukcija na terenu. Sve to otežava kreiranje realne slike. Po Zakonu o strancima, poslodavac je u obavezi da sa stranim radnicima zaključi ugovor o radu i prijavi ih na obavezno socijalno osiguranje, najkasnije 8 dana od izdavanja dozvole za rad.

Stranci koji imaju dozvolu za stalni boravak u Crnoj Gori imaju i niz drugih prava kao što su: pravo na posredovanje pri zapošljavanju, prava za vrijeme nezaposlenosti, pravo na obrazovanje i stručno usavršavanje te priznavanje diploma i sertifikata, zatim prava na socijalnu pomoć, zdravstveno i penzijsko osiguranje, poreske olakšice i pravo na slobodu udruživanja u organizacije radnika ili poslodavaca. Sve to znači da stranci imaju ista prava kao domaći radnici. Crnogorski sindikati spremni su da svim zaposlenim, kako domaćim tako i strancima, pruže svu pomoć prilikom ostvarivanja njihovih prava. Svakako, glavni izazov sindikata ostaje zaštita domaćih ali i sindikalno organizovanje stranih radnika, za šta je ključan rad na terenu.

Stručne službe SSCG i USSCG

Na novoj adresi:
GLAS RADNIKA .com
 SVE VESTI I SVA NAŠA IZDANJA

ŠTRAJKOM DO VEĆIH PLATA U POŠTI CRNE GORE

Zaposleni u Pošti Crne Gore uspjeli su početkom oktobra da štrajkom, koji je predvodio Jedinštveni sindikat zaposlenih u Pošti, pri Uniji slobodnih sindikata Crne Gore, dobiju povećanje plata od po najmanje 100 eura.

Sa štrajka zaposlenih u Pošti Crne Gore

Uspješan štrajk u Pošti Crne Gore

Glavni štrajkački zahtjev bio je uvećanje zarada za 30% zaposlenima koji nisu članovi menadžmenta. Ključni argument bile su niske plate, koje su dodatno obesmišljene dvocifrenom inflacijom tokom prošle i prve polovine ove godine. Osim toga, poštari početkom 2023. nisu dobili povećanje plata od 20 i 40% kao gotovo svi zaposleni u javnom sektoru, iako je i Pošta njegov dio.

Iako su po Zakonu o štrajku iz 2015. godine nadležni organ državne uprave, reprezentativno udruženje poslodavaca i reprezentativni sindikat bili dužni da u roku od 90 dana sporazumno utvrde akt o minimumu procesa rada tokom štrajka, to ovdje nije bio slučaj. Štrajkački odbor je, cijeneći značaj javnog interesa, sam utvrdio minimum procesa rada i broj zaposlenih koji će raditi u Pošti, što je poslodavac pokušavao da ospori pred nadležnim institucijama kako bi sprječio zaposlene da ostvare pravo na štrajk. Ipak, takav stav nije zastrašio zaposlene.

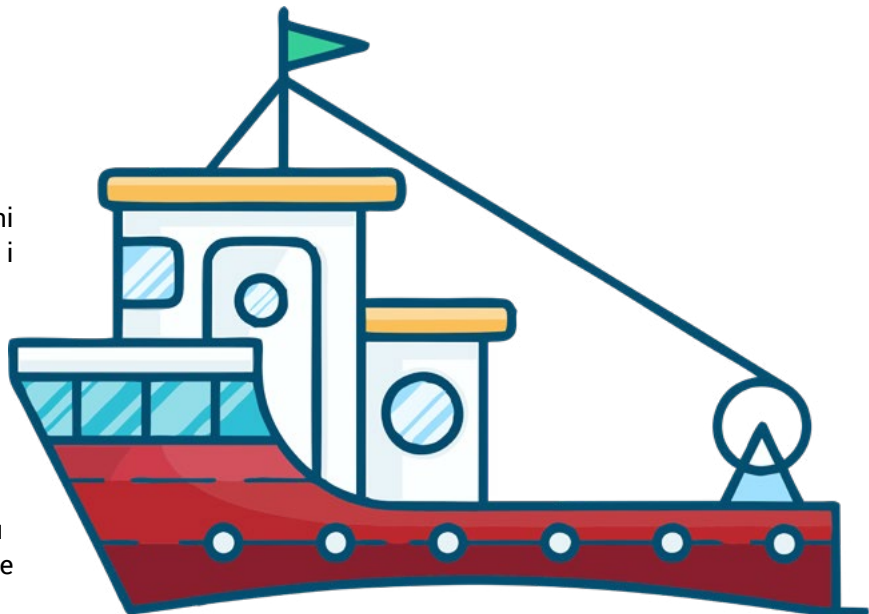
Kako je poslodavac odmah osjetio negativne posljedice štrajka a i zbog povećanog interesovanja javnosti, nakon 8 dana štrajk je okončan sporazumom Jedinštvenog sindikata i menadžmenta.

Osim povećanja plata, ispunjen je i drugi štrajkački zahtjev - da poslodavac svim zaposlenima koji su štrajkovali isplati naknadu zarade za period štrajka. Formirano je i Arbitražno vijeće koje će raditi na izradi akta o minimumu procesa rada u poštanskoj djelatnosti.

Unija slobodnih sindikata Crne Gore (USSCG)

ZAKLJUČEN GKU ZA CRNOGORSKE POMORCE

Vlada Crne Gore, Unija poslodavaca i Samostalni sindikat radnika u pomorskom brodarstvu i transportu, zaključili su prvi granski kolektivni ugovor (GKU) za pomorce na brodovima na međunarodnoj plovidbi. Ugovorom su propisani uslovi rada pomoraca koji plove na crnogorskim brodovima. Takođe su definisani minimalni uslovi života i rada na brodu koji podrazumijevaju i definisanje najniže zagarantovane zarade za svako od zvanja, u skladu sa standardima Međunarodne transportne

Sa potpisivanja GKU za crnogorske pomorce

federacije (ITF). Istovremeno, prihvaćena je većina primjedbi Komiteta eksperata za primjenu konvencija i preporuka Međunarodne organizacije rada, čime je Crna Gora u potpunosti implementirala u svoj pravni sistem Konvenciju o radu pomoraca iz 2006. godine. U sindikatu vjeruju da su kroz ove pregovore sa Vladom i Unijom poslodavaca otvorili novo poglavlje, kroz potpuno drugačiji pristup rješavanju problema crnogorskih pomoraca.

Savez sindikata Crne Gore

 PROČITAJ NA SAJTU

**Objavljeni bilteni u okviru projekta:
"Efikasni ERS koji dobro funkcionišu
u periodu posle COVID-a"**

NEKONTROLIRANI UVOZ RADNIKA ŠTETI HRVATSKOM TRŽIŠTU RADA

Dramatičan porast broja stranih radnika, koji danas čine oko šest posto radne snage u Hrvatskoj, nije pratila uspostava učinkovitog sustava nadzora njihovih radničkih prava

Zapošljavanje stranih radnika jedan je od najvažnijih trendova na hrvatskom tržištu rada u posljednjih nekoliko godina, te ujedno jedno od važnijih političkih pitanja u zemlji uopće. Dramatično povećanje stranih radnika, čiji je broj 2016. bio zanemariv a danas čine oko šest posto svih zaposlenih, manjim je dijelom uzrokovano otvaranjem novih radnih mjesta, a više odlaskom hrvatskih radnika u druge članice Europske unije.

Sindikalni organizator Sindikata graditeljstva Hrvatske sa stranim radnicima

Radnici naročito nedostaju sektorima graditeljstva i turizma od 2017. g. Tome su dobrim dijelom doprinijele niske plaće kao i loši uvjeti rada u tim sektorima, u kojima je danas najveći broj stranih radnika.

Umjesto kvota test tržišta rada

Krajem 2020. na snagu su stupile važne izmjene zakonodavstva kojima je došlo do liberalizacije i deregulacije zapošljavanja stranaca. Dosadašnji sustav kvota zamijenjen je tzv. testom tržišta rada, temeljem kojeg se dozvola za boravak i rad može izdati ako se utvrdi da na domaćem tržištu nema raspoloživih radnika traženog profila.

SAVEZ
SAMOSTALNIH
SINDIKATA
HRVATSKE

Kako su kvote, uvedene 2008. g. s ciljem zaštite domaćeg tržišta rada, s godinama izgubile svoj smisao, sindikati načelno nisu bili protiv tog smjera. Naime, od 2016. do 2020. g. ukupna kvota dozvola za strane radnike povećala se sa 3 115 na 102 374, odnosno za čak 35 puta. Uz to, smatrali smo da pravilno ustrojen sustav testa tržišta rada može doprinijeti kontroli i transparentnosti zapošljavanja stranaca, koje u sustavu kvota uopće nije bilo, te konačno omogućiti ozbiljno praćenje potreba tržišta rada i tome prikladno usklađivanje obrazovnog sustava.

Nažalost, promjene ne samo da nisu ostvarile svoju svrhu, nego su proizvele ozbiljne probleme, na što su sindikati upozoravali već i tijekom kreiranja novog sustava. Test tržišta rada, koji je trebao biti osnova novog modela, ne provodi se u gotovo 85% posto slučajeva. Test, naime, nije potreban za sezonsko zapošljavanje, za produljivanje radnih dozvola, ali i za široku listu deficitarnih zanimanja, koja uključuje gotovo sva radna mjesta u graditeljstvu i turizmu.

PROČITAJ NA SAJTU

Manipulacije u testu tržišta rada

Kada se test i sprovodi, poslodavci obično već imaju stranog državljanina kojeg žele zaposliti, pa dolazi do raznih manipulacija u oglašavanju i procesu posredovanja prema domaćim nezaposlenima koji provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ).

Drugi važan problem su preniski kriteriji koje zakon postavlja za poslodavce. Ne provjerava se gospodarska aktivnost, pa je moguće npr. osnovati poduzeće, zaposliti samo direktora na šest mjeseci s minimalnom plaćom, te nakon toga zatražiti dozvole za neograničen broj radnika u bilo kojem deficitarnom zanimanju. U praksi je to dovelo do nastanka brojnih poduzeća koja svoj poslovni model temelje isključivo na zapošljavanju stranih radnika. Tome treba pridodati i veliki rast broja novoosnovanih agencija za zapošljavanje, kojima je također omogućeno izdavanje dozvola za boravak i rad, iako smo se tome strogo protivili.

Sindikati traže učinkoviti nadzor

SSSH je posebno inzistirao da promjenu sustava moraju pratiti jamstva za zaštitu prava stranih radnika, budući da je to ključno i za zaštitu cjelokupnog tržišta rada. HZZ vrši određene minimalne provjere poslodavaca i ugovorenih plaća, no one nisu dovoljne. Ovakav sustav zahtijeva snažno uvjetovanje kolektivnim ugovorima i prisutnošću sindikata, te učinkoviti nadzor koji vrše međusobno dobro povezane institucije. No već se i sami ljudski kapaciteti Inspektorata rada pokazuju neadekvatnima za taj izazov.

U Hrvatskoj trenutno nemamo dokaza (a doduše ni dovoljno kvalitetne statistike) za tvrdnju da je pod utjecajem stranih radnika došlo do smanjivanja cijene rada, no sigurno je da će ovakav nekontrolirani pristup dugoročno proizvesti štetne posljedice po hrvatsko tržište rada.

PREPREKE ZA SINDIKALNO ORGANIZIRANJE STRANACA

Dok je Hrvatska tradicionalno bila orijentirana na radnike iz susjednih zemalja, posljednjih godina bilježimo snažan trend dolazaka radnika iz zemalja jugoistočne Azije, posebno Filipina i Nepala, kojima je ove godine izdana jedna trećina svih dozvola. Radi se o radnicima koji dolaze iz znatno drugačijeg ekonomskog konteksta i koji su, osim što nemaju puno prostora za pregovore o svojim uvjetima rada, spremni raditi za puno manje plaće od hrvatskih radnika. Uz to, mnogi od njih se u svojim matičnim zemljama zadužuju za dolazak na rad u Europu što, uz činjenicu da su radnom dozvolom vezani za poslodavca, smanjuje šanse za njihovo sindikalno organiziranje. Unatoč tome, granski sindikati u SSSH nastoje, koliko je to moguće, aktivno raditi na njihovom organiziranju, što uključuje i prevladavanje jezičnih i kulturnih barijera.

Sunčica Brnardić

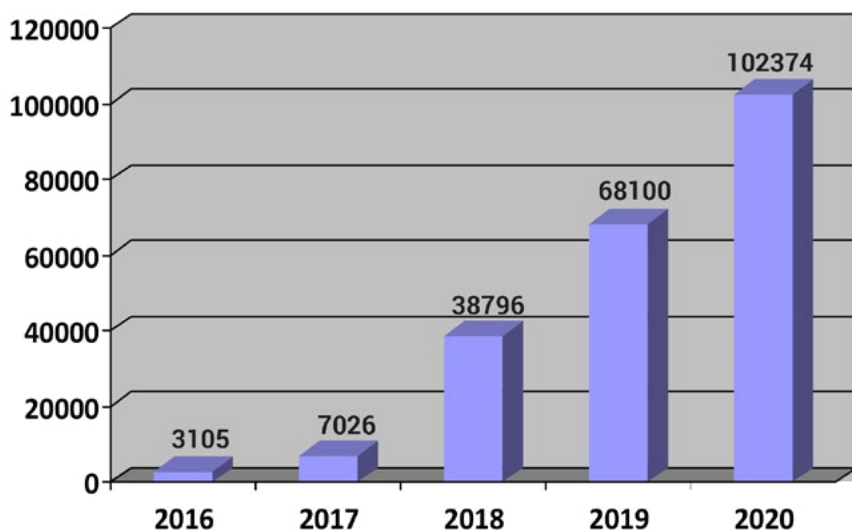
Izvršna tajnica SSSH za radno i socijalno pravo

50 | ANNIVERSARY
ETUC 1973-2023

VIŠE DEMOKRATIJE NA POSLU!

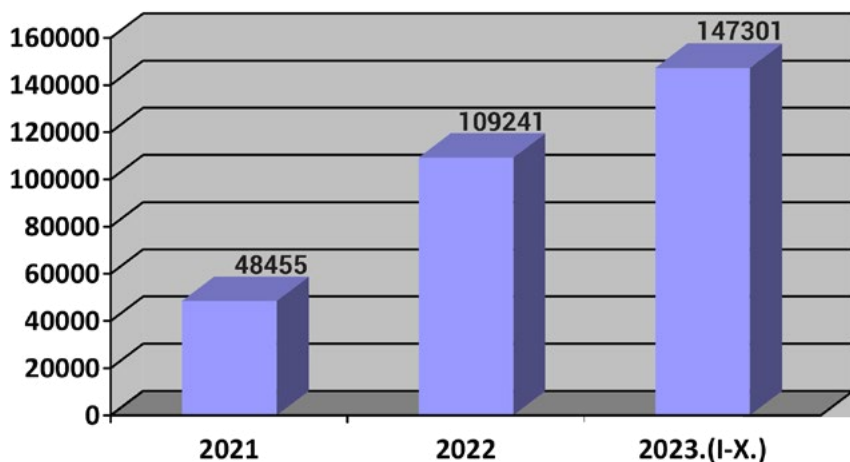
CONFEDERATION **SYNDICAT
EUROPEEN
TRADE UNION**

Godišnja kvota radnih dozvola za strane radnike (2016.-2020.)

Podaci o stvarnom broju radnih dozvola do 2020., odnosno iskorištenosti kvote, koje objavljuje Ministarstvo unutrašnjih poslova, nepotpuni su i međusobno neusporedivi. Kvota za 2020. uglavnom je ostala neiskorištena zbog izbijanja pandemije.

Broj izdanih radnih dozvola za strane radnike (2021.-2023.)

Broj radnih dozvola u 2021. bio je manji od kvota za 2019. i 2020. budući da je gospodarstvo još uvijek bilo pod utjecajem pandemije.

Na novoj adresi:

GLAS RADNIKA .com

SVE VESTI I SVA NAŠA IZDANJA

POTPISAN GRANSKI KOLEKTIVNI UGOVOR ZA DRVNU I PAPIRNU INDUSTRIJU

SAVEZ
SAMOSTALNIH
SINDIKATA
HRVATSKE

U Zagrebu je 11. prosinca potpisan Kolektivni ugovor za drvnu i papirnu industriju. To je treći granski kolektivni ugovor u privatnom sektoru u Hrvatskoj, nakon osam godina u kojima su postojala samo dva, za graditeljstvo i ugostiteljstvo.

Ugovorena je najniža razina plaća za sedam različitih platnih kategorija, ovisno o složenosti pojedinih poslova, pri čemu je osnovica za izračun svih plaća automatizmom vezana uz propisanu minimalnu plaću.

Među sedam sindikata potpisnika kolektivnog ugovora nalaze se i tri udružena u SSSH, Samostalni sindikat Hrvatske (SSH), Sindikat „Spačva“ i Slavonsko-baranjski sindikat (SBS). Sa strane poslodavaca ugovor je potpisala Udruga za drvnu i papirnu industriju Hrvatske udruge poslodavaca (HUP).

Potpisnici ugovora najavili su da će Ministarstvu rada podnijeti inicijativu za njegovim proširenjem na sve poslodavce u drvnj i papirnoj industriji, koja zapošljava između 25 i 30 tisuća radnika.

Predsjednik SSSH Mladen Novosel i predsjednik HUP – Udruge drvne i papirne industrije Ivić Pašalić na potpisivanju granskog kolektivnog ugovora

Drvena i papirna industrija imala je granski kolektivni ugovor do 2015. godine, kada su ga otkazali poslodavci.

Potpisivanje Kolektivnog ugovora za drvnu i papirnu industriju izravan je rezultat koordinirane inicijative za otvaranjem granskih kolektivnih pregovora u pet sektora, koju je SSSH sa svojim udruženim sindikatima pokrenuo prema HUP-u 2022. godine. U preostalim sektorima, koji uključuju metalnu industriju, elektromotornu industriju, poljoprivredu i prehrambenu industriju, još uvijek nije došlo do otvaranja pregovora.

Stručna služba SSSH

**ZELENA
TRANZICIJA I
GOSPODARENJE
OTPADOM**

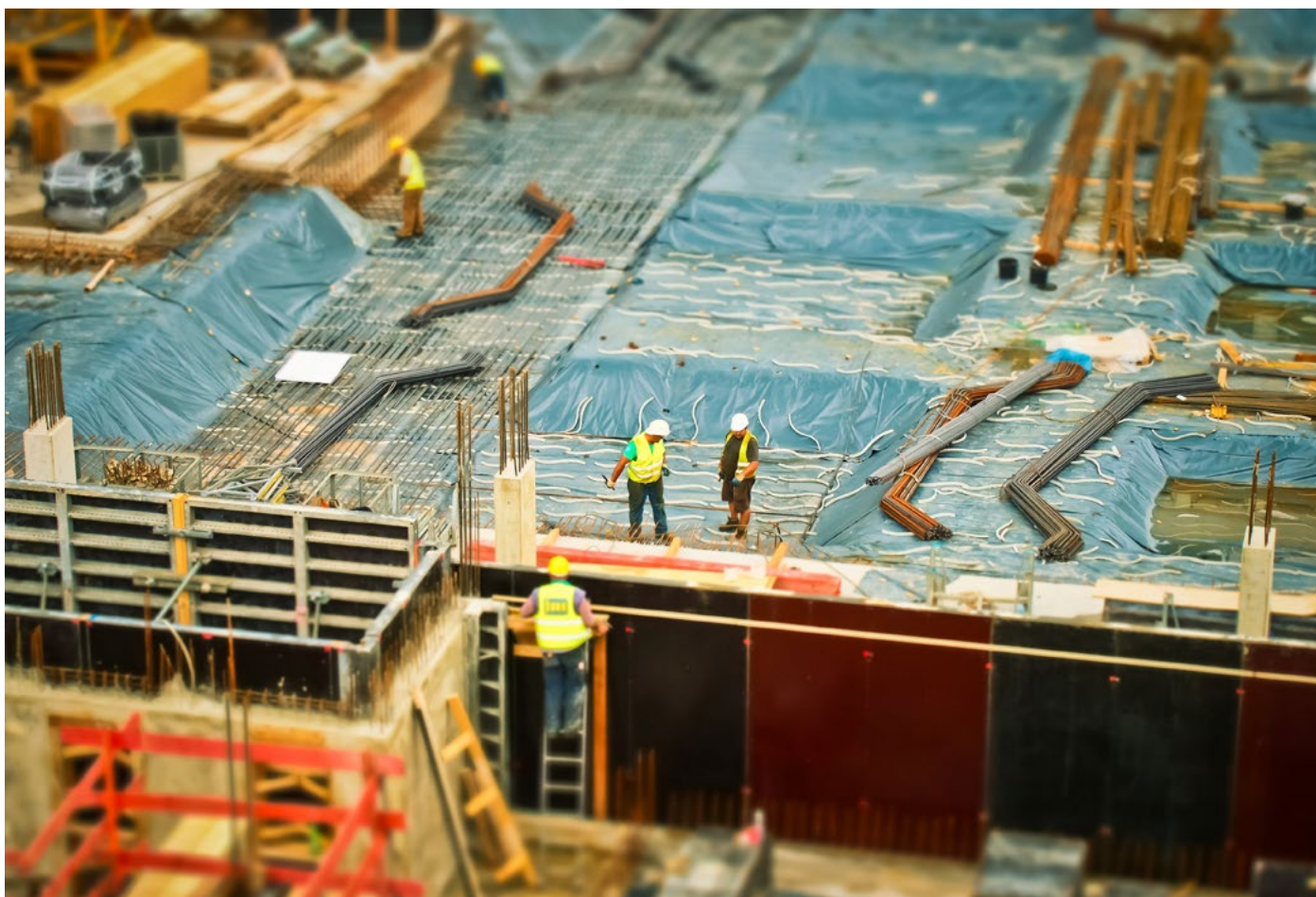
**Učinci na radna mjesta i
sindikalne aktivnosti**

ZA MNOGE STRANE RADNIKE SLOVENIJA JE SAMO TRANZITNA ZEMLJA

Gotovo pola stranih radnika koji dobiju dozvolu za boravak i rad u Sloveniji poslodavci potom upućuju na rad u zapadne zemlje, često uz kršenje njihovih radnih i socijalnih prava

Posljednju deceniju beležimo pozitivan trend zapošljavanja stranaca u Sloveniji. Blagi pad stranih radnika zabeležen je 2020. i 2021. godine, u periodu pandemije, ali se kasnije taj trend preokrenuo i broj radnika je uvećan. Većina stranih radnika ne ostaje za stalno nego im je Slovenija uglavnom tranzitna zemlja. Između 40 i 50 % stranih radnika je zaposleno kod poslodavaca koji ih šalju na rad u zapadne zemlje, odnosno zemlje prijema, kao što su Austrija, Belgija, Nemačka, Holandija, Švajcarska itd. Uglavnom su to radnici u građevinarstvu, elektro-metalnoj industriji, proizvodnji i transportu. Velika je potražnja i za metalcima (zavarivačima, alatničarima) i drugim zanatima. Potražnja za raznim zanatlijskim zanimanjima posebno se povećala posle razornih poplava u avgustu ove godine.

U Sloveniji postoji problem prikrivenog upućivanja stranih radnika

Socijalni damping

Prilikom upućivanja radnika na rad u inostranstvo, uočava se problem tajnih upućivanja (detašmana) u međunarodnom drumskom transportu. Tako se, na primer, vozač kamiona iz Srbije šalje na posao u Austriju, a na kraju utovari robu u Beču, odveze je u Nemačku ili Francusku i tamo je istovara. Prema pravilima, takvi radnici ne bi trebalo da budu na putu duže od ukupno četiri nedelje, ali većina njih bez povratka radi i boravi u inostranstvu čak i do tri meseca. Istovremeno, ovi radnici ne primaju platu kakvu bi trebali prema zakonodavstvu zemlje u kojoj rade, nego se isplata vrši shodno slovenačkom zakonodavstvu.

Zemlje pošiljaoci, posebno iz bivšeg Istočnog bloka, ovakvom praksom izazivaju značajan socijalni damping, a deo odgovornosti snose i radnici, koji često nekritički prihvataju lošije uslove rada. Zakonski, ova oblast je i dalje slabo regulisana, a nedostaje i efikasna inspekcijska kontrola. Socijalni i platni damping je stalna praksa među upućenim radnicima, jer oni ne samo da primaju lošiju platu (npr. umesto nemačke minimalne bruto satnice od 12 evra, plaća im se slovenačka minimalna satnica), nego im poslodavci često ne plaćaju ni doprinose za profesionalno i socijalno osiguranje. Doprinosi im se često fakturišu sa niže osnovice (npr. umesto nemačke koristi se slovenačka) ili im se deo plate isplaćuje na ime naknade troškova u vezi sa radom, koji ne podležu porezima i doprinosima.

U Sloveniji ne postoji sistem kvota za zapošljavanje, jer ponuda deficitarne radne snage još uvek ne zadovoljava potražnju. Strani radnici su spremni da prihvate zaposlenje bez obzira na visinu plate koja je navedena u ugovoru.

Neki upućeni radnici rade i do 350 sati mesečno. Vozači npr. voze sa tahometrima svojih kolega kada rade drugi posao, ili ne obeležavaju kako treba u tahografu itd. Domaći kvalifikovani radnici u navedenim delatnostima stoga radije rade u inostranstvu.

U ovom sistemu ima dosta zloupotreba, a uz pomenuti socijalni i platni damping, česti su i loši uslovi rada, rad preduzeća „poštanskih sandučića“, nelegalno zapošljavanje radnika između takvih firmi, nezakonito slanje radnika drugim korisnicima, odnosno trgovina radnom snagom. Problem je i sa samim radnicima koji su često nedovoljno informisani ili čak svesno prihvataju manipulativna pravila svojih poslodavaca.

**OBRAZI
SINDIKATA**

Radne dozvole vezane za poslodavce

Ograničenje koje poznajemo u oblasti zapošljavanja stranaca u našoj zemlji je zapošljavanje u suficitarnim delanostima, gde na tržištu rada ima domaće radne snage. Takođe, ugovori o zapošljavanju između Slovenije i BiH i Slovenije i Srbije predviđaju jednogodišnje vezivanje radne dozvole za prvog poslodavca. Posle godinu dana zaposlenja, stranci iz ove dve zemlje dobijaju slobodan pristup tržištu rada. Za državljane trećih zemalja ovo „vezivanje“ je nešto drugačije određeno, pa oni dobijaju slobodan pristup tržištu rada nakon 20 ili 30 meseci zaposlenja u poslednje dve ili tri godine. Postoje i zakonska ograničenja za poslodavce koji su u prošlosti bili zakonski kažnjavani za neke teže povrede radnih prava, zakona o zapošljavanju stranaca ili zapošljavanja na crno.

Budući da procedure za produženje dozvole za rad ili izdavanje saglasnosti za promenu poslodavca traju po nekoliko meseci, neki radnici tokom perioda čekanja rade na crno, da bi uopšte mogli da prežive.

Do marta ove godine pri Inspektoratu rada Republike Slovenije (IRSD) delovala je posebna jedinica zadužena za rešavanje radnopravnih sporova i posredovanje između oštećenih radnika i njihovih poslodavaca. Tamo smo, kao sindikat, mogli da rešavamo sporove u korist radnika bez troškova i suda, kroz instituciju sporazuma o mirnom rešavanju sporova, koji je (bio) jednako pravno obavezujući kao i sud. Sada tu mogućnost nemamo, ali pozivamo rukovodstvo IRSD-a ili nadležno ministarstvo rada da ponovo osnuje takvu jedinicu.

SAVETOVALIŠTE ZSSS-A ZA STRANE RADNIKE

ZSSS pruža pomoć stranim radnicima u Savetovalištu, gde im je pored pravne pomoći dostupna i organizovana sindikalna pomoć. Trudimo se da pružimo i pomoć u oblasti stanovanja, socijalnih i statusnih pitanja, npr. poresko zakonodavstvo, spajanje porodice, itd. Istovremeno, ZSSS se i putem sudelovanja u Ekonomsko-socijalnom savetu Slovenije i Evropskoj konfederaciji sindikata (ETUC) aktivno zalaže za sistemsko unapređenje zakonodavstva u oblasti zapošljavanja i rada stranaca.

Marko Tanasić,
ZSSS stručnjak za migracije

 PROČITAJ NA SAJTU

NOVI PRAVILNIK O RUČNOM PODIZANJU TERETA ZA MANJE MIŠIĆNO-SKELETNIH OBOLJENJA

Važne promene u pravilima o sigurnosti i zdravlju radnika tokom ručnog podizanja tereta, kojima je zamenjen dosadašnji zastareli model, stupile su na snagu u avgustu. Revizija pravilnika izravan je rezultat kampanje Tvoj sindikat zahteva ograničavanje ručnog podizanja tereta, koju je u junu 2021. godine pokrenuo Savez slobodnih sindikata Slovenije (ZSSS), zajedno sa Sindikatom trgovinskih radnika.

Nova pravila trebalo bi znatno poboljšati zaštitu zdravlja zaposlenih, budući da su u Sloveniji mišićno-skeletni poremećaji odgovorni za četvrtinu bolovanja, a često dovode i do invaliditeta.

Dosad su svi muškarci uzrasta od 19 do 45 godina smeli maksimalno da podignu 55 kilograma, a žene istog uzrasta 30. Prema preporukama Evropske agencije za bezbednost i zdravlje na radu (EU-OSHA) radilo se o količini tereta koja stvara značajan rizik od mišićno-skeletnih poremećaja. Prema novim pravilima, umesto istog apsolutnog maksimuma za sve, ograničenja će se računati pomoću metoda koji uzima u obzir sve faktore preopterećenja radnika na određenom radnom mestu.

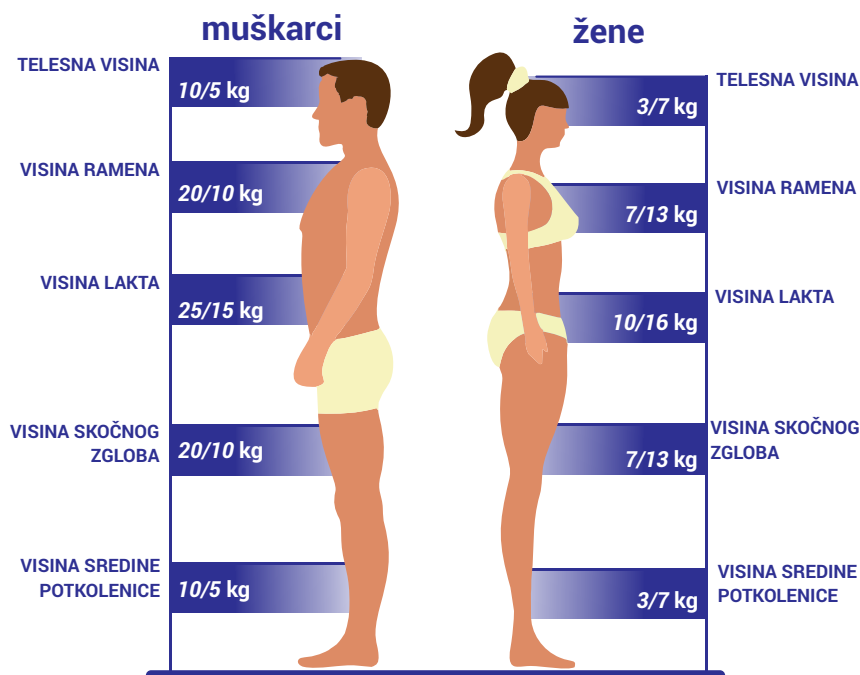
Metod ključnih indikatora (MKK), koji se uvodi u Sloveniji, razvijen je u Nemačkoj, a radi se o višestepenoj analizi rizika od fizičkog preopterećenja, koja automatski ograničava maksimalnu dozvoljenu masu za ručno podizanje tereta.

Poslodavci imaju rok do augusta 2024. g. da pripreme nove procene rizika koristeći novu metodu. Na poslovima s visokim nivoom rizika, kao i kod podizanja težih ili dimenzionalno većih tereta, moraće da obezbede i dodatnu opremu za podizanje tereta.

Miha Poredoš,
Radničko jedinstvo

U skladištima se često podiže pretežak teret

Preporučene mase za oba pola za podizanje tereta sa visine listova, prstiju ruke, laktova, ramena i pune telesne visine. Na slici se za svaku visinu određuju dve mase, veća važi za podizanje telom, a manja se odnosi na podizanje ispravljenim rukama.

 PROČITAJ NA SAJTU

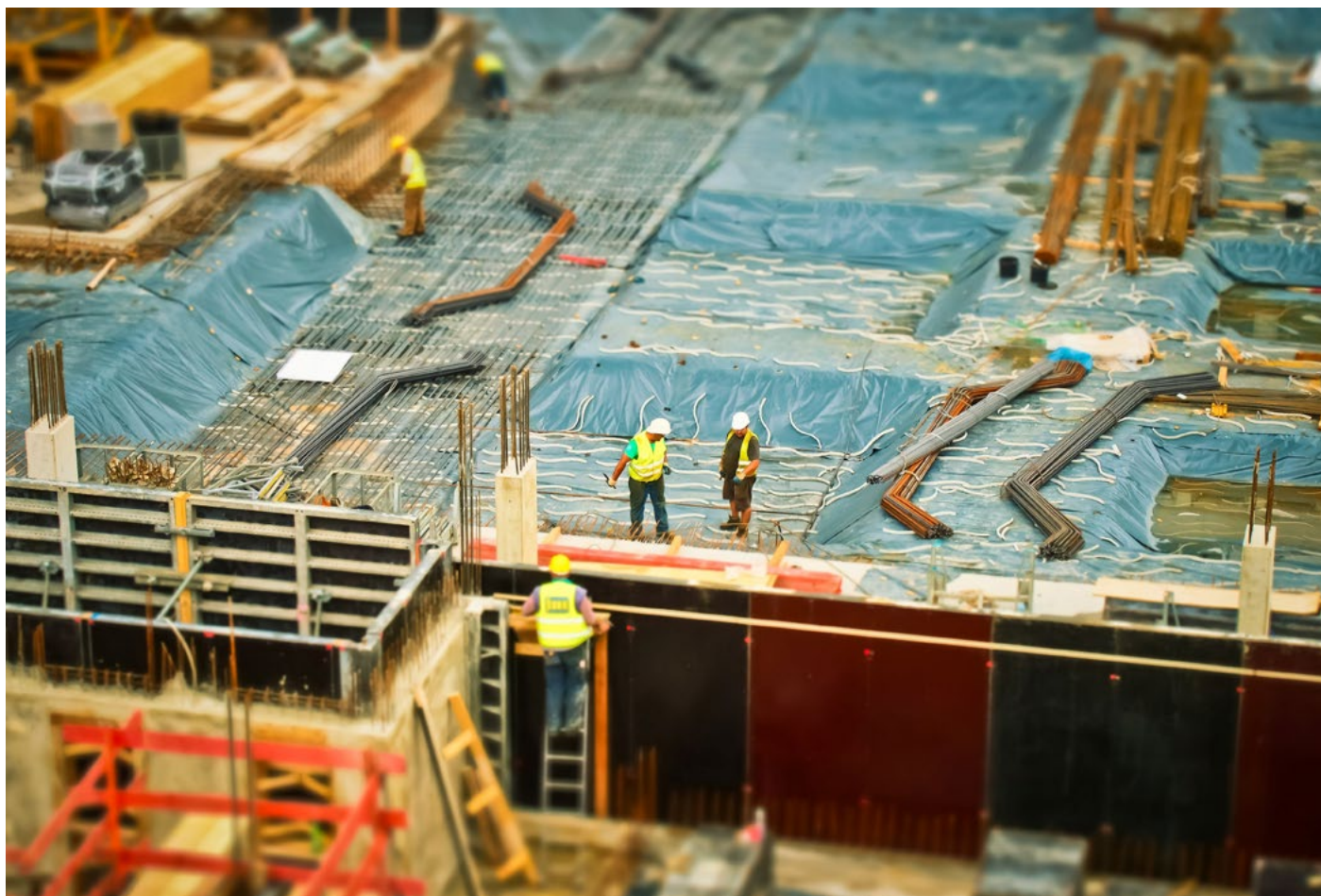
ZA ŠTEVILNE TUJE DELAVCE JE SLOVENIJA LE TRANZITNA DRŽAVA

Skoraj polovico tujih delavcev, ki pridobijo dovoljenje za bivanje in delo v Sloveniji, delodajalci pošljejo na delo v zahodne države, pri čemer pogosto kršijo njihove delavske in socialne pravice.

V zadnjem desetletju smo pričali pozitivnemu trendu zaposlovanja tujcev v Sloveniji. V času pandemije, med letoma 2020 in 2021, je zabeležen upad tujih delavcev, kasneje pa se je trend obrnil in število delavcev se je povečalo. Večina tujih delavcev pa ne ostane dlje časa, ampak je Slovenija zanje le tranzitna država. Med 40% in 50% tujih delavcev je zaposlenih pri delodajalcih, ki jih napotijo na delo v zahodne države, torej v države sprejemnice, kot

so Avstrija, Belgija, Nemčija, Nizozemska, Švica itd. Večinoma gre za delavce v gradbeništvu, elektrokovinski industriji, proizvodnji in prometu. Veliko je tudi povpraševanja po kovinarjih (varilci, orodjarji) in drugih poklicih. Povpraševanje po različnih obrtnikih se je še posebej povečalo po uničujočih poplavih avgusta 2023.

V Sloveniji obstaja problem prikrite napotitve tujih delavcev.

Socialni damping

Pri napotitvi delavcev na delo v tujino se pojavlja problem tajnih napotitev (detašmanov) v mednarodnem cestnem prometu. Tako na primer voznika tovornjaka iz Srbije pošljejo na delo v Avstrijo, na koncu blago naloži na Dunaju, ga odpelje v Nemčijo ali Francijo in tam razloži. Po pravilih takšni delavci ne bi smeli biti na poti skupaj več kot štiri tedne, večina pa dela in ostane v tujini tudi do tri mesece, brez vrnitve. Istočasno pa ne prejemajo plače, ki bi jo morali po zakonodaji države, v kateri delajo, ampak se izplačilo izvaja v skladu s slovensko zakonodajo.

Države pošiljateljice, predvsem iz nekdanjega vzhodnega bloka, s to prakso povzročajo precejšen socialni damping. Del odgovornosti pa nosijo tudi delavci, ki pogosto nekritično sprejemajo slabše delovne pogoje. Pravno je to področje še vedno slabo urejeno. Manjka tudi učinkovit inšpekcijski nadzor. Socialni in plačni dumping je med napotnimi delavci skoraj stalna praksa, saj ne le, da prejemajo slabše plače (npr. namesto nemške minimalne bruto urne postavke, 12 evrov, prejmejo slovensko minimalno urno postavko), ampak tudi njihovi delodajalci pogosto ne plačujejo poklicno in druga socialna zavarovanja. Pogosto se prispevki obračunavajo od nižje osnove (npr. namesto nemške se uporablja slovenska) ali pa se jim del plače izplačuje iz naslova nadomestil stroškov v zvezi z delom, ki niso obdavčeni z davki in prispevki.

V Sloveniji ni kvotnega sistema zaposlovanja, saj ponudba deficitarne delovne sile še vedno ne zadovoljuje povpraševanja. Tuji delavci so pripravljene sprejeti zaposlitev ne glede na višino plače, ki je določena v pogodbi. Nekateri napoteni delavci delajo do 350 ur na mesec. Vozniki se vozijo s tahometri svojih kolegov, ko opravljajo drugo delo, ali se dogaja da ne označijo pravilno podatkov v tahografu ipd. Domači kvalificirani delavci v omenjenih dejavnostih se zato raje odločajo za delo v tujini.

V tem sistemu je veliko zlorab, poleg omenjenega socialnega in plačnega dampinga so pogosti tudi slabi delovni pogoji, nezakonito zaposlovanje delavcev med podjetji, nezakonito pošiljanje delavcev na druga delovna mesta, torej trgovina z delovno silo. Težava je tudi v delavcih samih, ki so pogosto premalo informirani ali celo zavestno sprejemajo manipulativna pravila delodajalcev.

**Organima za zapošljavanje EU potrebna
su ovlaščenja da se pozabave radnom
eksploatacijom**

CONFEDERATION
**SYNDICAT
EUROPÉEN
TRADE UNION**

Delovna dovoljenja, ki so vezana na delodajalce

Omejitev, ki jo poznamo na področju zaposlovanja tujcev pri nas, je zaposlovanje v presežnih dejavnostih, kjer je na trgu dela domača delovna sila. Prav tako pogodbe o zaposlitvi med Slovenijo in Bosno in Hercegovino ter Slovenijo in Srbijo predvidevajo enoletno vezavo delovnega dovoljenja za prvega delodajalca. Po enem letu zaposlitve imajo tujci iz teh dveh držav prost dostop do trga dela. Za državljane tretjih držav je ta »vezanost« določena nekoliko drugače, tako da dobijo prost dostop do trga dela po 20 ali 30 mesecih zaposlitve v zadnjih dveh ali treh letih.

Prav tako obstajajo zakonske omejitve za delodajalce, ki so bili v preteklosti pravnomočno kaznovani zaradi hujših kršitev delavskih pravic, zakona o zaposlovanju tujcev ali zaposlovanja na črno.

Glede na to, da postopki za podaljšanje delovnega dovoljenja ali izdajo soglasja za zamenjavo delodajalca trajajo več mesecev, nekateri delavci med čakanjem delajo na črno, da sploh preživijo.

Na Inšpektoratu RS za delo je do marca letos delovala posebna enota, zadolžena za reševanje delovnopравниh sporov in posredovanje med oškodovanci in njihovimi delodajalci. Tam smo lahko, kot sindikat, brez stroškov in brez sodišča reševali spore v korist delavcev skozi sporazum o mirnem reševanju sporov, ki je (bil) enako pravno zavezujoč kot sodišče. Sedaj te možnosti nimamo, pozivamo pa vodstvo Inšpektorata za delo oziroma pristojno Ministrstvo za delo, da takšno enoto ponovno vzpostavijo.

Svetovalnica ZSSS-ja za tuje delavce

ZSSS tujim delavcem nudi pomoč v Svetovalnici, kjer je poleg pravne pomoči na voljo tudi organizirana sindikalna pomoč. Prizadevamo si pomagati tudi na stanovanjskem, socialnem in statusnem področju, kot je npr. davčna zakonodaja, združitev družine itd. Obenem se ZSS s sodelovanjem v Ekonomsko-socialnem svetu Slovenije in evropski konfederaciji sindikatov (ETUC) aktivno zavzema za sistemsko izboljšanje zakonodaje na področju zaposlovanja in dela tujcev.

Marko Tanasić,
ZSSS strokovnjak za migracije

NOV PRAVILNIK O ZAGOTAVLJANJU VARNOSTI IN ZDRAVJA DELAVCEV PRI ROČNEM PREMEŠČANJU BREMEN ZA MANJ MIŠIČNO-SKELETNIH OBOLENJ

Z avgustom so začele veljati pomembne spremembe Pravilnika o zagotavljanju varnosti in zdravja delavcev pri ročnem premeščanju bremen, ki je nadomestil prejšnji zastareli model. Prenova pravilnika je neposredna posledica kampanje Tvoj sindikat zahteva omejitev ročnega premeščanja bremen, ki jo je junija 2021 skupaj s sindikatom začela Zveza svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS).

Nova pravila naj bi bistveno izboljšala zdravstveno varstvo zaposlenih, saj so v Sloveniji kostno-mišična obolenja odgovorna za kar četrtino bolniških odsotnosti ter pogosto vodijo v invalidnost.

Doslej so smeli vsi moški, stari od 19 do 45 let, dvigniti največ 55 kilogramov, ženske iste starosti pa 30 kilogramov. Po priporočilih Evropske agencije za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA) je bila ta obremenitev, krivec za povečano tveganje za mišično-skeletne bolezni. Po novem se bodo omejitve namesto enakega absolutnega maksimuma za vse izračunavale po metodi, ki upošteva vse dejavnike preobremenjenosti delavcev na posameznem delovnem mestu.

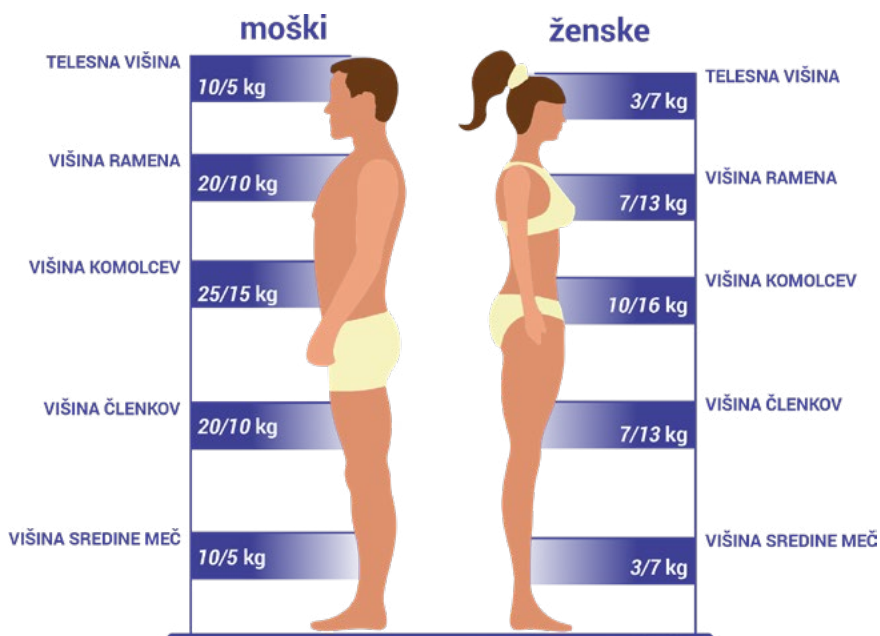
Metoda Ključnih Indikatorjev (KKI), ki jo uvajamo v Sloveniji, je bila razvita v Nemčiji in predstavlja večplastna analiza tveganja fizične preobremenitve, ki samodejno omejuje največjo dovoljeno težo za ročno premeščanje bremen.

Delodajalci imajo čas do avgusta 2024. za pripravo nove ocene tveganja z uporabo nove metode. Na delovnih mestih z visoko stopnjo tveganja ter pri dvigovanju težjih ali dimenzijsko večjih bremen bodo morali zagotoviti dodatno opremo za premeščanje bremen.

Miha Poredoš,
Delavska enotnost

V skladiščih se pogostoma dvigujejo pretežki tovori.

Priporočena nosilnost za oba spola za dvigovanje bremen iz višine meč, prstov na roki, komolcev, ramen in celotne telesne višine. Na sliki sta za vsako višino določeni dve nosilnosti, večja velja za dvig s telesom, manjša pa za dvig z zavrzanimi rokami.

 PROČITAJ NA SAJTU

REPREZENTATIVNI SINDIKATI: RADNA PRAVA I STRANIM RADNICIMA

SAVEZ
SAMOSTALNIH
SINDIKATA
SRBIJE

UJEDINJENI GRANSKI SINDIKATI

NEZAVISNOST

U Srbiji radi približno 80.000 stranaca, većinom državljana Kine, Turske, Indije..., koji su pretežno angažovani u građevinarstvu, ugostiteljstvu, proizvodnji, IT sektoru i poljoprivredi, sa nižim primanjima i bez radnih i sindikalnih prava

Turbulencije na međunarodnom tržištu, izazvane najpre pandemijom, a potom i ratom Rusije i Ukrajine, rastom inflacije i drugim nepovoljnim ekonomskim dešavanjima, izazvale su velike promene i na tržištu rada Srbije. Sve je manje radne snage i sve veći priliv radnika iz inostranstva. Na teritoriju Republike Srbije doselio se veliki broj državljana zemalja Azije i Južne Amerike.

Stranaca najviše u građevinarstvu (Foto: Pixabay)

Procenjuje se da u Srbiji trenutno radi i boravi približno 80.000 stranaca. U toku 2022. stranci su dobili 35.180 dozvola za rad, a prognoze su da će do kraja 2023. biti izdato oko 50.000 dozvola, većinom državljanima Kine, Turske, Rusije, Ukrajine, Indije, Kube, Nepala i Šri Lanke. Većina stranaca radi u građevinarstvu, ugostiteljstvu, proizvodnji i IT sektoru, dok su u poljoprivredi uglavnom angažovani na sezonskim poslovima.

Liberalizacija ulaska stranaca

Narodna Skupština RS je ove godine usvojila Zakon o izmenama i dopunama Zakona o strancima, Zakona o zapošljavanju stranaca i Zakona o državljanstvu, kojim su liberalizovani uslovi za ulazak i zapošljavanje stranaca. Novine izmena i dopuna zakona su skraćivanje administrativnih procedura, veća odgovornost pozivaoca strane radne snage u Srbiju, liberalizacija dolaska stranaca, pooštrena kontrola ulaska državljanima iz zemalja sa povećanim rizicima, kao i dozvola u obliku biometrijskog dokumenta.

Reprezentativni sindikati, suprotno Konvenciji 144 MOR-a, nisu učestvovali u radnoj grupi, ali su svoje zahteve izneli predlagaču zakona kada je predlog već bio u skupštinskoj proceduri. Zahtevano je da se umesto ad hoc primene normi izradi strategija zapošljavanja stranaca i akcioni plan o njenom sprovođenju, kako bi se sagledale potrebe našeg tržišta rada i zaštitili domaći radnici i interesi domicilnog stanovništva.

Vlada može da ograniči broj stranaca kojima se izdaju dozvole, u slučaju poremećaja na tržištu rada i u skladu sa migracionom politikom, stanjem i kretanjem na tržištu rada. Kvote se utvrđuju na predlog ministarstva nadležnog za poslove zapošljavanja, uz mišljenje Socijalno ekonomskog saveta RS i organizacije nadležne za poslove zapošljavanja. Kvote se utvrđuju prema potrebama delatnosti, uz mišljenje Ministarstva unutrašnjih poslova, a u odnosu na određene države.

Izmene i dopune pomenutih zakona omogućavaju brže zapošljavanje stranih radnika, veću kontrolu rada „na crno“ i bolji položaj radnika migranata, a što će se sagledati primenom pozitivnih propisa. Strani radnici se ne mogu sindikalno organizovati, posebno u građevinarstvu, jer se ne zadržavaju dugo na jednom gradilištu. Uz to, oni su vezani za strane agencije koje ih upućuju na rad i ne poznaju svoja prava, a problem često predstavljaju i jezička barijera i nezainteresovanost sindikata zemalja iz kojih radnici dolaze.

U evropskim državama postoje jedinstvene zaštitne cene rada zaposlenog po satu, koje se definišu kolektivnim ugovorima. Cene rada se primenjuju u okviru zakonodavstva zemlje u koju stani radnici dolaze, i gde su njihova prava izjednačena sa pravima domicilnih radnika.

[PROČITAJ NA SAJTU](#)

Dampingovanje cene rada i druge zloupotrebe

U Srbiji se zloupotreba strane radne snage odvija kroz dampingovanje cene rada - strani radnici rade za prosečno 300 evra, čime ugrožavaju cene rada domaćih radnika. Zloupotrebljava se Zakon o zapošljavanju stranaca, kao u slučaju kineske firme Ling Long, gde je od ukupno 450 zaposlenih samo njih 150 imalo prijavljen boravak. Zloupotrebe su evidentirane i u infrastrukturnim projektima koje finansira država, gde su nadzorom identifikovani neprijavljeni radnici iz Turske i Indije.

Dve reprezentativne sindikalne centrale - SSS Srbije i UGS „Nezavisnost“ - smatraju da je zaštita prava stranih radnika najbolji način da se spreči socijalni damping. Oni treba da imaju ista prava kao domaći radnici, što podrazumeva pravo na sindikalno organizovanje i pravo na kolektivno pregovaranje, uz primenu pozitivnih propisa o pravu na rad.

Stranim radnicima nije omogućen dostojanstven i siguran rad, tako da se na „starom kontinentu“ formira treća klasa radnika sa standardima u suprotnosti sa evropskim vrednos tima. Sindikat građevinarstva i IGM Srbije je usvojio Rezoluciju o radnicima migrantima EFBWW i BWI (evropska i globalna federacija sindikata u građevinarstvu i drvoprerađivačkoj industriji). Rezolucija bi trebalo da omogući da se propisi o zapošljavanju, uslovima rada i kolektivnim ugovorima odnose na sve radnike.

SLEDI JOŠ VEĆI UVOZ RADNE SNAGE

Formalno se smatra da u 2023. godini u Srbiji radi približno 80.000 stranih radnika, a nezvanično ih je više od 100.000. Prema zvaničnoj statistici u Srbiji se u toku meseca prosečno izda približno 5.000 radnih dozvola. Prognoze su da će se u naredne tri godine trend „uvoza radne snage“ znatno intenzivirati, pre svega zbog regionalne inicijative „Otvoreni Balkan“ i liberalizacije zapošljavanja stranaca.

Stručne službe SSS Srbije i UGS „Nezavisnost“

SSS SRBIJE FORMIRAO GRANSKI SINDIKAT ZA ODBRANU I BEZBEDNOST

SAVEZ
SAMOSTALNIH
SINDIKATA
SRBIJE

*U Savezu samostalnih sindikata Srbije formiran je
Samostalni granski sindikat za odbranu i bezbednost.*

Time je najveća sindikalna centrala u Srbiji dobila novi, 27. po redu granski sindikat, koji će okupljati sindikalne organizacije u delatnostima spoljnih poslova, poslova odbrane, obezbeđivanju javnog reda i bezbednosti, i delatnosti vatrogasnih jedinica.

Član novoformiranog granskog sindikata je i Vojni sindikat Gvozdeni puk, osnovan 2018. godine, koji okuplja oko 3.000 zaposlenih u Vojsci Srbije i Ministarstvu odbrane.

Uskoro će ova granska organizacija biti bogatija i za policijski sindikat, čime bi se članstvo Saveza samostalnih sindikata Srbije povećalo za približno osam hiljada novih članova.

SOLIDAR
SUISSE
Swiss Labour Assistance SLA

Проф. др Живко Кулић
Славиша Радуловић

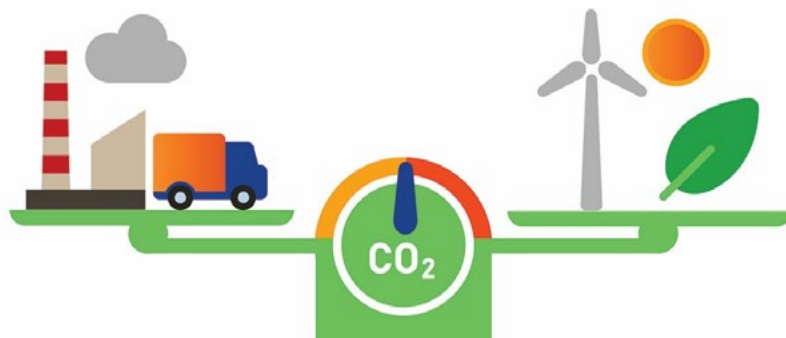
**КОЛЕКТИВНИМ
УГОВОРМ ДО
ДОСТОЈАНСТВЕНОГ
РАДА**

Београд, 2013.

SOCIJALNIM DIJALOGOM DO PRAVEDNE ENERGETSKE TRANZICIJE

Rudnik ili elektrana se mogu zatvoriti preko noći i tako smanjiti emisija gasova sa efektom staklene bašte, ali će hiljade ljudi ostati bez posla što znači da takva tranzicija ne bi bila pravedna, upozoreno je na konferenciji "Civilno društvo za energetska tranziciju", održanoj 1. decembra u Beogradu u organizaciji Ujedinjenih granskih sindikata "Nezavisnost".

Na skupu je ukazano da energetska tranzicija u svetu traje dok u Srbiji uveliko kasni, pre svega krivicom države. Vlast ne pokazuje iskrenu spremnost da se odgovarajuće strategije i politike kreiraju u socijalnom dijalogu kako postepeni prelazak na "zelene", obnovljive izvore energije ne bi "platili" samo radnici gubitkom radnih mesta u ugljenokopima, termoelektarnama i srodnim delatnostima.

Svi učesnici u debati ukazali su na neminovnost tranzicije s tim što su neki izneli i ozbiljne kritike na račun dosadašnje netransparentne državne politike i upozorili na moguće posledice kao što su nagli i bolni rezovi u energetskom sektoru.

Bile su to ključne poruke završne konferencije u projektu "Civilno društvo za energetska tranziciju" koji partnerski realizuju Sindikat "Nezavisnost", Beogradska otvorena škola BOŠ, Regulatorni institut za obnovljivu energiju RERI i još šest organizacija civilnog društva. Projekat koji finansijski pomaže Ambasada Velike Britanije u Srbiji na konferenciji je podržala i stalna koordinatorka Ujedinjenih nacija u Srbiji Fransoaz Žakob.

*Sa konferencije:
Radnici ne smeju biti žrtve "zelene" tranzicije*

**Pozicija i uloga UGS NEZAVISNOST
u budućim aktivnostima
vezanim za prelazak
na niskougleničnu
ekonomiju**

[PROČITAJ NA SAJTU](#)

SEVERNA MAKEDONIJA NA VRHUNCU UVOZA STRANIH RADNIKA

KONFEDERACIJA
SLOBODNIH
SINDIKATA
MAKEDONIJE

Poslednjih godina sve je intenzivnije zapošljavanje ljudi iz inostranstva, mada je pitanje uključivanja stranih radnika na domaće tržište rada otvoreno mnogo kasnije nego, recimo, u Srbiji i Hrvatskoj...

Razlozi za radno angažovanje stranaca u Severnoj Makedoniji su veoma očigledni: ključni i sve izraženiji je nedostatak radne snage. S jedne strane, makedonski radnici stalno se iseljavaju tražeći bolji život u zapadnoevropskim zemljama. S druge strane, nezaposleni (više od 100.000) ne žele da "izađu" na tržište rada zbog niskih plata, pa i oni traže načine da odu iz zemlje. Treći i najveći razlog otvaranja vrata stranim radnicima je, kako kažu iz privatnog sektora, što oni počinju da rade za makedonske plate koje iznose između 350 i 500 evra, što je za domaće radnike realno malo u poređenju sa znatno većim troškovima života.

Najveći broj stranih radnika angažovan je u građevinskom sektoru. Prema podacima kojima raspolaže Konfederacija slobodnih sindikata Makedonije, do kraja marta 2023. godine dozvolu za rad u Severnoj Makedoniji dobilo je više od 3.000 stranih radnika. Najviše ih je došlo iz zemalja sa veoma niskim primanjima zaposlenih, poput Nepala i Pakistana, mada je konkretno u građevinskom sektoru najviše angažovanih radnika iz Turske.

Što se tiče sezonskog rada, nema preciznijih podataka o broju sezonskih radnika iz inostranstva kao ni o tome u kojim sektorima oni rade, ali se procenjuje da ih je najviše iz susedne Albanije.

Prošle godine izvršeno je nekoliko izmena i dopuna Zakona o zapošljavanju stranaca u vezi sa njihovim ulaskom i izlaskom iz zemlje, posetama njihovih porodica i njihovim obrazovanjem i radnim usavršavanjem. Međutim, izvesno je da se još nije došlo ni do početne tačke razgovara o njihovoj sindikalnoj zaštiti jer nije bilo promena zakona u tom pravcu. Uzimajući u obzir činjenicu da država izbegava da Konfederaciju slobodnih sindikata Makedonije uključi u neke značajne promene u oblasti radnog zakonodavstva, u toj sindikalnoj centrali smatraju da su vrlo male šanse da budu uključeni u pravne procese u vezi sa stranim radnicima. Takođe smatraju da to treba da se promeni.

"Ne možemo da govorimo u ime ostalih sindikata, ali mi u KSS nismo uključeni u ovakve zakonske promene, najviše zbog našeg kritičkog pristupa i zahteva za stvarnom zaštitom radnika, bez obzira da li su oni domaći ili strani", napominju iz Konfederacije slobodnih sindikata.

Stranci i obaranje cene rada

Skreću pažnju da evropski primeri ukazuju na to da „uvoz“ stranih radnika nije loš korak sve dok se to radi sa namerom da se nadomesti manjak radne snage u pojedinim sektorima. Međutim, napominju da se u S. Makedoniji obara cena rada tako što se dovode strani radnici koji pristaju da rade za manje plate i u sektorima u kojima već ima dovoljno domaćih radnika. "To se u Evropi, prema našim saznanjima, još nije desilo, pa čak i ako bi se dogodilo neizbežno bi u zemljama poput Nemačke, Francuske ili Italije, na primer, to izazvalo radničke revolucije", smatraju u KSS.

Kada govore o radu na crno, kažu da on postoji svuda u svetu, pa i u Evropi. Sa migracijom radne snage iz manje razvijenih u visoko razvijene zemlje stvaraju se mogućnosti da se rad na crno poveća. "Bili smo svedoci, a i danas znamo da brojni ljudi sa naših prostora odlaze, na primer, u Nemačku i tamo rade na crno. Ostaje da se vidi koliko će zemlje koje se otvaraju za ulazak stranih radnika dugoročno povećati neprijavljeni rad i šta će države učiniti po tom pitanju", kažu u Konfederaciji.

Naglašavaju da i u S. Makedoniji postoji veliki broj radnika koji su angažovani na crno, uglavnom u građevinskom sektoru, a koji pretežno dolaze iz Albanije i sa Kosova. Polazeći od činjenice da je rad na crno od osamostaljenja zemlje „rak rana“ makedonske privrede i da je ovaj problem veoma teško rešiv, najviše zbog nedostatka političke volje, u KSS nisu sigurni koliko su vlasti spremne na to da se reši problem rada na crno.

U sindikalnoj centrali strahuju, prateći postupke nekih aktera iz privatnog sektora u vezi sa povećanjem uvozne kvote radne snage, da se može desiti da domaći radnici budu zamenjeni stranim zato što su oni spremni da rade za manje plate. Naime, trenutno je kvota 5.000 stranih radnika godišnje, ali poslodavci traže da se taj broj poveća na 10.000. To bi, smatraju u KSS, moglo dovesti do smanjenja ionako niskih zarada u pojedinim sektorima.

Ukazuju i da je zbog sve većeg priliva radnika iz inostranstva, koji su angažovani na crno, upitna efikasnost državne inspekcije rada u čijoj je nadležnosti kršenje Zakona o radu stranaca.

*Najveći priliv radnika iz
Nepala, Pakistana, Turske...*

OTVORENI BALKAN šanse i rizici

U Konfederaciji slobodnih sindikata smatraju da regionalna ekonomska inicijativa Otvoreni Balkan ima potencijal da podstakne liberalizaciju tržišta rada u Severnoj Makedoniji, Srbiji i Albaniji. Međutim, ocenjuju da bi u tom slučaju najveće gubitnice bile S. Makedonija i Albanija, jer Srbija ima viši socijalno-ekonomski standard, a samim tim i veće mogućnosti da privuče radnike iz dve susedne zemlje.

Stručna služba KSS Severne Makedonije

KSS POMAŽE MAKEDONSKIM RADNICIMA U HRVATSKOJ

KONFEDERACIJA
SLOBODNIH
SINDIKATA
MAKEDONIJE

Sindikat ugostiteljstva i turizma – SUT, pri Konfederaciji slobodnih sindikata Makedonije, prošle godine je potpisao Memorandum o saradnji sa Sindikatom turizma i usluga Hrvatske (STUH). Tim sporazumom omogućeno je da članovi SUT-a koji su radno angažovani u turističko-ugostiteljskom sektoru Hrvatske dobiju zakonsku i sindikalnu zaštitu STUH-a.

Nakon potpisivanja Memoranduma nekoliko stotina radnika otišlo je u Hrvatsku i zaposlilo se u preduzećima sa kojima STUH ima potpisan kolektivni ugovor. U SUT-u napominju da je to prvi put da jedan sindikat u Severnoj Makedoniji pruža zaštitu svojim članovima koji rade kao sezonski i stalni radnici u drugoj zemlji.

Pre odlaska u Hrvatsku, članovi makedonskog sindikata se informišu o potencijalnim poslodavcima u toj zemlji, posebno o uslovima i platama koje im se nude.

„Nakon što nam se ljudi jave, trudimo se da im što bolje predstavimo sva prava i obaveze koje će imati i da im stavimo do znanja da se za bilo koji problem kod poslodavca mogu obratiti hrvatskom Sindikatu turizma i usluga“, saopštili su iz SUT-a. Dodaju da je proteklog leta interesovanje za rad u Hrvatskoj poraslo i procenjuju da će sledeće godine biti još veće.

 PROCITAJ NA SAJTU

*Makedonski radnici i u Hrvatskoj
sindikalno zaštićeni*

Na novoj adresi:

GLAS RADNIKA .com

SVE VESTI I SVA NAŠA IZDANJA

ŠTRAJK PRAVOSUĐA SE NASTAVLJA, VLADA IGNORIŠE ZAHTEVE

SAVEZ
SINDIKATA
MAKEDONIJE

Uporedo sa gotovo dvomesečnim štrajkom, zaposleni u Državnom tužilaštvu Severne Makedonije protestuju ispred Vlade zato što izvršna vlast uporno ignoriše njihov zahtev za povećanje plata.

Da bi pokazali dobru volju radnici su posle drugog sastanka pregovaračke radne grupe štrajk privremeno stavili "na čekanje", ali, kako kažu iz Saveza sindikata Makedonije, ni to nije bilo dovoljno da zadovolji bahatost druge strane. Po običaju, zahtevi štrajkača se zanemaruju kako bi se pregovori odugovlačili.

U međuvremenu, Vlada je usvojila Budžet za 2024. godinu koji ne predviđa povećanje finansiranja rada zaposlenih u tužilaštvima, ali predviđa veća izdvajanja za plate državnih funkcionera. Uprkos obavezi iz Granskog kolektivnog ugovora i obećanju ministra finansija da će predlog budžeta pre nego što ga usvoji Vlada razmotriti Ekonomsko-socijalni savet, Ministarstvo finansija je još jednom sačinilo Budžet bez predstavnika Sindikata uprave i pravosuđa - UPOZ.

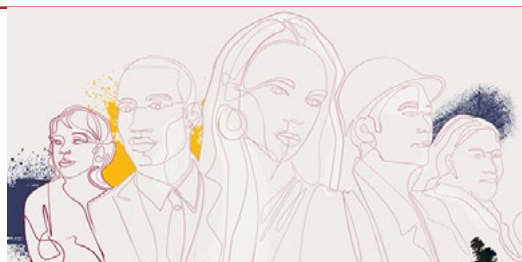
Iz tog sindikata kažu da im nije jasno da li su u Vladi svesni da su na funkcijama samo zato što je neko glasao za njih. "Ako poslanici u Skupštini ne počnu da rade svoj posao i ne stanu na stranu radnika, kada budu glasali za novi Budžet, treba da znaju da dolaze izbori, a zaposleni će pamtiti", poručuju iz UPOZ-a i najavljuju nastavak svakodnevnih protesta.

Pozvaće i druge sindikate da zajedno poruče poslanicima u parlamentu da predloženi Budžet za 2024. ne sme proći.

Za dostojanstven život: Protest radnika u pravosuđu
(Foto: UPOZ)

СОЦИЈАЛЕН
ДИЈАЛОГ

PROČITAJ NA SAJTU

СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ВО ЕКОТ НА УВОЗОТ НА СТРАНСКИ РАБОТНИЦИ

KONFEDERACIJA
SLOBODNIH
SINDIKATA
MAKEDONIJE

Во последните години се поинтензивно е вработување на луѓе од странски држави, иако прашањето за вклучување на странски работници на домашниот пазар се отвори многу подоцна отколку на пример во Србија или Хрватска...

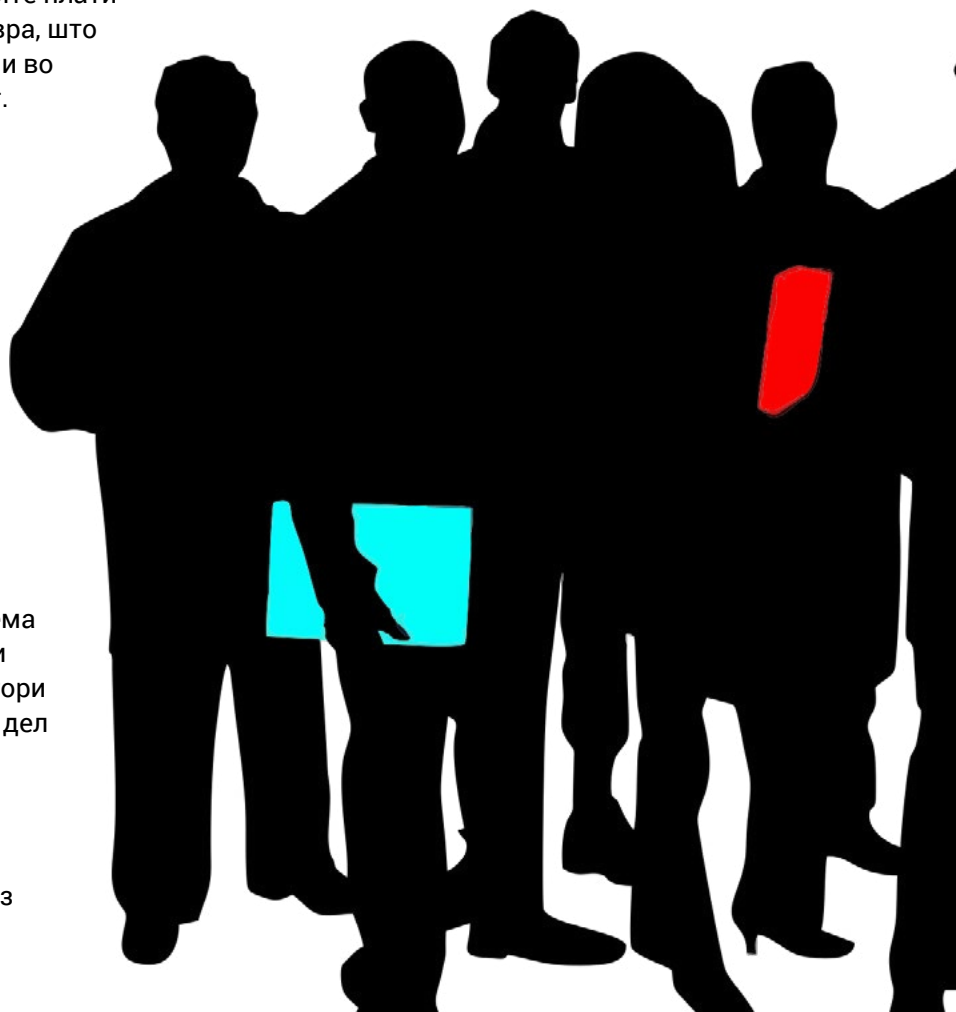
Причините за вработување на странци во С. Македонија се повеќе од очигледни: клучниот и се поизразен е недостигот на работна сила. Од една страна, македонските работници постојано се иселуваат од државата барајќи подобар живот во западноевропските земји. Од друга страна, невработените (повеќе од 100,000) не сакаат да “влезат” на пазарот на труд поради ниските плати, па и тие бараат начини да заминат од државата. Трета и најголема причина за отварање на вратата на странските работници е, како што велат од приватниот сектор, е тоа што тие се нафаќаат да работат за македонските плати кои во просек изнесуваат од 350 до 500 евра, што за нашите работници се реално доста мали во споредба со огромните трошоци на живот.

Најголем број од странските работници се ангажираат во градежниот сектор. Според податоците со кои располага Конфедерацијата на слободни синдикати на Македонија, до крајот на март оваа година, над 3,000 странски работници добиле дозвола да работат во С. Македонија. Најголемиот дел од нив доаѓаат од земјите со многу ниски приходи, како Непал и Пакистан, но во градежниот сектор најмногу има од Турција.

Што се однесува до сезонската работа, нема точни податоци колку сезонски работници има од странски-те земји ниту во кои сектори работат, но процената е дека најголемиот дел од нив се од Албанија.

Во Законот за вработување на странци минатата година беа направени неколку измени кои се однесуваат за нивниот влез и излез од државата, посетите од страна

на нивните семејства и нивното образование и обука. Сепак, сè уште не сме стигнати ни до почетна точка за да се разговара за нивна синдикална заштита или па да се направи законска измена во таа насока. Земајќи го предвид фактот што државата избегнува да ја вклучи Конфедерацијата на слободни синдикати на Македонија во правењето на некои значајни измени во полето на трудовото законодавство, од КСС сметаат дека постојат многу мали шанси да бидат вклучени во законските процеси кои се однесуваат на странските работници. И тоа треба да се промени.

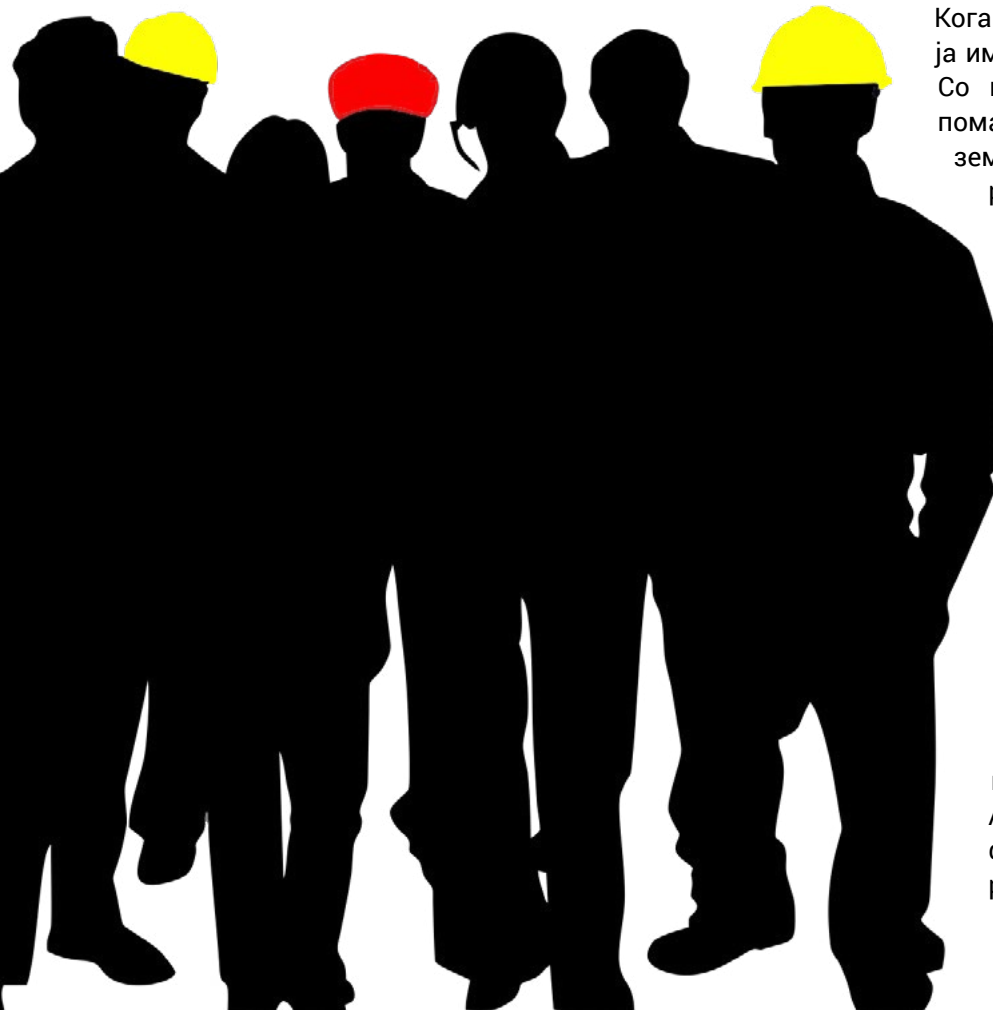

„Не можеме да зборуваме за останатите синдикати, но ние како КСС не сме вклучени во таквите законски измени, најмногу поради нашиот критички пристап и барањето за вистинска заштита на работниците, без разлика дали се тоа домашни или странски“, посочуваат од Конфедерацијата на слободни синдикати на Македонија.

Странците и намалување на цената на трудот

Европските примери кажуваат на тоа дека „увезу-вањето“ на странски работници не е лош чекор сè додека истото се прави со намера да се покрие недостигот на работна сила во одредени сектори. Сепак, за да дојде до пад на цената на трудот во Северна Македонија, потребно е во сектор каде што веќе има домашни работници да се донесат странски работници кои би работеле за помали плати. „Тоа во Европа, според нашите сознанија, сè уште се нема случено, а и да се случи неизбежно е во земји како Германија, Франција или Италија на пример, да има работничка револуција,“ сметаат од КСС.

Кога зборуваме пак за работа на црно, истата ја има насекаде во светот, па и во Европа. Со мигрирањето на работната сила од помалку развиените во високо развиените земји, постои можност да се зголеми работата на црно. „Ние сме сведочеле и ден денес сведочиме на луѓе од нашиот регион кој одат, на пример, во Германија и таму работат на црно. Останува да се види колку отворањето на земјите за влез на странски работници ќе ја зголеми работата на црно на долг рок и што ќе преземаат државите по однос на тоа прашање“, кажуваат од Конфедерацијата на слободни синдикати на Македонија.

Мора да се истакне дека и во Северна Македонија има голем број на работници кои работат на црно, најчесто во градежниот сектор и истите во најголем дел доаѓаат од Албанија и Косово. Тргувајќи од фактот дека работата на црно е „рак рана“ на македонската економија уште од осамостојувањето на државата и

*Најголем прилив на работници од Непал,
Пакистан, Турција...*

овој проблем многу тешко се решава, најмногу поради немање на политичка волја, во КСС не се сигурни колку властите се подготвени да го решаваат овој дополнителен проблем со работата на црно.

Во синдикалната централа сметаат дека доколку се оди по постапките на некои чинители од приватниот сектор, во однос на зголемување на квотата на увоз на работна сила, може да дојде до тоа домашните работници да бидат заменети од странските кои би работеле за помали плати. Моментално квотите изнесуваат 5,000 странски работници годишно, но работодавачите бараат таа бројка да се зголеми на 10,000. Со тоа, сметаат од КСС, би можело да дојде и до намалување и на онака веќе малите плати во одредени сектори.

Посочуваат дека поради зголемениот прилив на работници од странство, кои се ангажирани на црно, под знак прашалник е и ефикасноста на Државниот инспекторат за труд чија надлежност е да реагира на прекршување на Законот за работа на странци.

ОТВОРЕН БАЛКАН шанси и ризици

Од Конфедерацијата на слободни синдикати на Македонија сметаат дека регионалната економска иницијативата „Отворен Балкан“ има потенцијал да ја поттикне либерализација на пазарите на труд во Македонија, Србија и Албанија. Сепак, во случајот најголемите губитници тука ќе бидат Македонија и Албанија, бидејќи Србија има поголем социјално – економски стандард, а со тоа и поголема можност да ги привлече работниците од останатите две земји.

Стручна служба на КСС Македонија

КОНФЕДЕРАЦИЈА НА СЛОБОДНИ
СИНДИКАТИ НА МАКЕДОНИЈА

CONFEDERATION OF FREE TRADE UNIONS OF MACEDONIA

СИЛА НА НОВОТО ВРЕМЕ!

КСС ИМ ПОМАГА НА МАКЕДОНСКИТЕ РАБОТНИЦИ ВО ХРВАТСКА

KONFEDERACIJA
SLOBODNIH
SINDIKATA
MAKEDONIJE

Синдикатот за угостителство и туризам – СУТ при Конфедерацијата на слободни синдикати на Македонија минатата година потпиша Меморандум за соработка со Синдикатот на туризам и услуги на Хрватска (СТУХ). Преку него им се овозможи на членовите на СУТ кои ќе заминат да работат во туристичко – угостителскиот сектор во Хрватска, да добијат правна и синдикална заштита од СТУХ.

Уште по потпишувањето на Меморандумот, во Хрватска заминаа неколку стотици работници кои се вработија во компании со кои СТУХ има потпишано колективен договор. Од Синдикатот за угостителство и туризам напоменаа дека ова е првпат, синдикат во Македонија да им овозможува заштита на своите членови кои работат како сезонски и работници на полно работно време во друга држава.

Пред да заминат во Хрватска, на членовите на СУТ им се презентираат потенцијалните работодавачи во таа земја, а особено какви услови и колкави плати им сеј нудат.

„Откако ќе не контактираат луѓето, ние се трудиме што е можно најдобро да им ги кажеме сите права и обврски кои ќе ги имаат и им даваме до знаење дека за секој еден проблем кај работодавачот можат да се обратат кај Синдикатот за туризам и услуги на Хрватска“, соопштија од СУТ.

Од СУТ додадоа дека ова лето интересот за работа во Хрватска бил уште поголем, и проценуваат дека следната година истиот ќе се зголеми уште повеќе.

Македонските работници и во Хрватска се синдикално заштитени

onthewaytoeu.net
naputukaeu.net

SUPPORTED BY THE EUROPEAN COMMISSION

Projekat saradnje između Evropske konfederacije sindikata (ETUC) i regionalne mreže “SOLIDARNOST” uz podršku Evropske komisije.

ШТРАЈКОТ НА СУДСТВОТО ПРОДОЛЖУВА, ВЛАДАТА ГИ ИГНОРИРА БАРАЊАТА

SAVEZ
SINDIKATA
MAKEDONIJE

И после два месеци штрајкување, вработените во државното обвинителство на Северна Македонија протестираат пред Владата бидејќи извршната власт упорно го игнорира нивното барање за зголемување на платите

З а да покажат добра волја, работниците привремено го ставија штрајкот „во мирување“ по вториот состанок на преговарачката работна група, но, како што велат од Сојузот на синдикатите на Македонија, ниту тоа не било доволно за да се задоволи ароганцијата од другата страна. Како и обично, барањата на штрајкувачите се игнорираат за да се одолговлечат преговорите.

Во меѓувреме, Владата го усвои Буџетот за 2024 година, со кој не се предвидува зголемување на платата за работата на обвинителите, но се предвидуваат повисоки издвојувања за платите на државните функционери. И покрај обврската од Гранскиот колективен договор и ветувањето на министерот за финансии дека Економско-социјалниот совет ќе го разгледа предлог-буџетот пред да биде усвоен од Владата, Министерството за финансии уште еднаш го изработи Буџетот без претставници на Синдикатот на УПОЗ.

За достоинствен живот:
Протест на работниците во судството (Фото: УПОЗ)

Од тој синдикат велат дека не им е јасно дали власта е свесна дека се на функција само затоа што некој гласал за нив. „Доколку пратениците во Собранието не почнат да си ја вршат работата и не застанат на страната на работниците, кога ќе гласаат за новиот Буџет, треба да знаат дека следуваат избори, а вработените тоа ќе го памтат“, порачуваат од синдикатот од УПОЗ и најавуваат продолжување на секојдневните протести.

Синдикатот на УПОЗ ќе ги повика и другите синдикати заеднички да им порачаат на пратениците дека предложениот Буџет за 2024 година не смее да помине.

ПРОЧИТАЈ НА SAJTU